

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

23 Ocak 2013 Çarşamba

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

23 Ocak 2013 Çarşamba

---0---

K O N U

Sayfa

Elektrik Piyasası Kanun Tasarısı (1/724)

1:20

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:20

Taner YILDIZ (Enerji ve Tabii kaynaklar Bakanı)	(Kayseri)	1:2, 17, 19:20
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	2:3, 5, 6, 7:8, 9, 10, 17:19, 20
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	3, 6:7, 9, 14:17
Alaattin YÜKSEL	(İzmir)	3:4, 5, 9, 13:14
Osman KAPTAN	(Antalya)	4:5, 8
Durdu ÖZBOLAT	(Kahramanmaraş)	5, 10:13
Soner AKSOY	(Kütahya)	5
Hüseyin ÜZÜLMEZ	(Konya)	5:6, 7
Alim IŞIK	(Kütahya)	6, 7, 8, 9
Ünal KACIR	(İstanbul)	7, 8, 19
Osman AYDIN	(Aydın)	9
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	9, 10

Açılma Saati: 10.16

Kapanma Saati: 12.14

23 Ocak 2013 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.16

BAŞKAN: M. Mücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP: İlknur DENİZLİ (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN - Sayın Bakanım, çok değerli komisyon üyesi arkadaşlarım, çok kıymetli sektörümüzün temsilcileri, değerli davetliler, kıymetli basın mensupları; öncelikle bugün kandil münasebetiyle hepimizin kandilini kutluyorum ve hepinize hoş geldiniz diyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır, gündemimizde yer alan konuları görüşmek üzere toplantıyı açıyoruz.

Gündemdeki konulara geçmeden önce, yeni komisyon üyemiz, Cumhuriyet Halk Partisi Edirne Milletvekili Kemal Değirmendereli'ye hoş geldiniz diyorum.

(1/724) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanun Tasarısı ile (2/246) esas numaralı, İstanbul Milletvekili Sezgin Tanrıkulu ile İzmir Milletvekili Alaattin Yüksel'in, Elektrik Piyasası Kanunu ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi; yine (2/427) esas numaralı, Antalya Milletvekili Osman Kaptan'ın, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi; (2/448) esas numaralı, Adana Milletvekili Ali Halaman'ın, Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; (2/815) esas numaralı, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve (2/829) esas numaralı, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 2 milletvekilinin, Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

Gündemimizdeki tasarı ile kanun teklifleri birbirleriyle ilgili görüldüğünden, İç Tüzük'ün 35'inci maddesi gereğince birleştirilerek görüşülmesini ve görüşmelerde (1/724) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın esas alınmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri açıyorum.

İlk sözü, Hükümet adına Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız'a veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarım, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli yöneticileri, mesai arkadaşlarım, özel sektörün, sivil toplum örgütlerinin kıymetli temsilcileri, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Öncelikle ben de Mevlit Kandili'nizi tebrik ediyorum; şahıslarınız, aileleriniz ve ülkemiz için de hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Bildiğiniz gibi, son derece dinamik bir sektörde, enerji sektöründe bulunuyoruz ve büyüyen Türkiye'nin, gelişen Türkiye'nin ihtiyaçlarını karşılamak açısından birçok hem kanunda hem de yönetmelikler, mevzuatlarda bir kısım değişiklikler tabii ki gerekli oluyor. Bugün de burada bilgilendirme toplantısı yapılan bu kanun tasarısı üzerinde genel görüşme açıyoruz ve onaylarınıza bunları inşallah sunmuş olacağız.

Tabii, bazı temel değişiklikler yapıyoruz bu kanunda. Bildiğiniz gibi, dün akşam tamamlandı, süreli olan ve bu kanun tasarısı içerisinde yer alan iki tane madde, bu kanun tasarısının görüşülmesi sırasında buradan çıkarılacak; bir tanesi ulusal tarife, bir tanesi de teşvikle alakalı husustu, onlar, dün Genel Kuruldan yine onaylarınızla çıktı.

Yine, bu kanun tasarısında bulunmayan ÖTV ve bölünmeyle alakalı vergiden muafiyet konuları da, dün aynı şekilde, o süreli kanun teklifinde beraber çıkmıştı.

Tabii, Türkiye'nin özel sektörle kamu arasındaki korelasyonunu, ilişkisini düzenleyecek bir yapı kurguluyoruz. Gittikçe özel sektörün payını artıran, kamunun tedricen kademeli olarak çekildiği bir piyasa oluşturmaya gayret ediyoruz. Yaklaşık yüzde 34'ler civarındaki 2002 yılında iktidara geldiğimizdeki özel sektör kurulu gücü şu anda yüzde 61'ler seviyesine taşınmış durumda. Tamamen kamu çekilecek, özel sektör tamamen mi burada bulunacak yüzde 100? Hayır, öyle bir kurgumuz yok, çünkü Türkiye'nin büyük rezerv

varlığı barajlarının yine kamu eliyle işletilmesinin, kamu elinde kalmasının doğru olacağına inanıyoruz. Şu anda ithalinden elektrik üretim santrallerinde hoşlanmadığımız doğal gazın fiyatlarını balans etmekte kullandığımız HES'lerin yine kamu eliyle işletilmesinin doğru olacağına inanıyoruz ama bir kısım küçük barajların da, tabii ki yine özelleştirme kapsamında, yerli kömür santralleri gibi santrallerle beraber bir portföy şeklinde özelleşmesini öngörüyoruz.

Tabii ki, kanunda, genel aydınlatma gibi, Merkezi Uzlaştırma Kuruluşu gibi, organize toptan elektrik piyasaları gibi, ön lisans gibi bazı yeni tanımlar getiriyoruz ve Enerji Piyasaları İşletme A.Ş.'yi yani EPIAŞ'ı kuruyoruz. Malum, elektrik depolanamıyor, üretildiği kadar tüketildiği, tüketildiği kadar da üretilmesini öngören bir sektördeyiz. O yüzden, bunların, dengeleme piyasalarında aynı şekilde fiyatlarının da oluşması lazım. Bu açıdan, yeni adıyla Borsa İstanbul'da EPIAŞ'taki kamu payı yüzde 15'i geçmeyecek şekilde bir yapılanma öngörüyoruz.

Bahsettim, yine ulusal tarife devam edilecek. Geçiş dönemi anlaşmalarının süresi uzatılmayacak bu kanun tasarısıyla beraber. Genel aydınlatmanın kapsamıyla alakalı gerek Maliye Bakanlığı gerekse Hazineyle alakalı önceden kurguladığımız bazı konular yeniden düzenleniyor.

Her zaman şikâyet ettiğimiz ve "Çantacı" diye tabir ettiğimiz ve her piyasada bunun istismarına dönük çalışan kurum ve kuruluşları da yine ayıklamak istiyoruz bu kanunla.

Ön lisans kavramı, herhangi bir katma değer düzeni oluşturmadan, herhangi bir projelendirme, üzerinde etüt çalışması yapılmaksızın bir lisans satışını doğru bulmadığımızı yine bu uygulamayla beraber gündeme getirmiş oluyoruz.

ÇED gibi izin ve onayla alakalı, üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet ve kullanım hakkıyla alakalı hususlar da yine benzeri şekilde burada halledilmiş olacak.

Tedarik lisansı kavramını getiriyoruz. Dediğimiz gibi, bunda, 2015 yılında serbest tüketici limitinin sıfıra indirilmesiyle beraber malum toptan ve perakende satış lisansları bir isim altında birleştirilmiş olacak, bu da tedarik lisansı altında birleştirilecek.

Lisansa tabi olmayan üretim paylarının limitinin artırılması kamuoyunda ve toplumumuzda genel bir istekti. Buna dikkat ettik ve bu kanun tasarısında bunu dikkate aldık. Yarım megavatlar civarındaki bu yapının en az 1 megavata ve yine Bakanlar Kurulu kararıyla Bakanlar Kuruluna yetki vermek kaydıyla da bunun 2,5 megavata kadar çıkartılmasını öngören bir yapı burada öngörüyoruz.

Dağıtım lisansına ilişkin yine yaptırımlar, bunların denetlenmesiyle alakalı hususlar burada genelinde gündeme gelecek. Termik özelleştirmelerde çevre yatırımı için yatırımcıya süre verilmesi gerekiyor. Yani bunun, yalnızca bir çevreyi kirleten bir enerji kaynağı olarak bakılmasını –kömürlere- doğru bulmuyoruz. 7 milyar ton civarında yıllık dünyada tüketim varken ve Türkiye'nin toplam rezervi 12, 13, 14 milyar tonlarda iken bizim yapmayı düşündüğümüz 18 bin megavatlar civarındaki kömür santrallerinin dünyanın bütünü içerisinde çok fazla yer almadığını görüyoruz. Tabii ki, çevreye rağmen değil çevreyle beraber yapacağımız yatırımlar olacak ama yeni yatırıma başlayan yatırımcının çevre şartlarına uyumlu hâle gelebilmesi için de bir zaman var, bunu da yine yerli kaynaklar adına bu süreyi vermiş olacağız.

Otoprodüktörler, malum, tükettiği kadar üreten ve yalnızca onun üzerine kurgulu yapıydı. Yine tanımlarda otoprodüktör uygulamasını kaldırıyoruz ve serbest üretici limitini, serbest üretici tanımıyla beraber bunları uygulamış oluyoruz. Bunların miktarı toplam 3.200 megavatlar civarındaydı, bu da yeni tanıma uymuş olacak.

Sayın Başkan, daha birçok husus var ama bunları, hem milletvekili arkadaşlarımızın hem de geneli üzerinde birçok konuşma yapılacağı için ben burada sözlerime son veriyorum ve hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum, şimdiden katkılarınız, önerileriniz, eleştirileriniz için de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tasarı hakkında Hükümete söz verdim; kanun teklifleri var, Sayın Sezgin Tanrıkulu burada mı efendim?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Başkanım, bir hususu arz etmek istiyorum müsaade ederseniz hemen bir dakikada, uzatmadan.

BAŞKAN – Buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Ben de, burada bulunan herkesin kandilini tebrik ediyorum.

Uzatmamak açısından da, Sayın Başkanım, sanıyorum ben komisyondan 50 civarında mail aldım, her birinin altında da birkaç sivil toplum örgütünün ve kamu kuruluşunun görüşlerini ihtiva eden bu tasarıyla ilgili hususlar yer alıyor. Dolayısıyla, şimdi bu

hususları, takdir edersiniz, her bir üye, her bir üyeyi demesem bile ben kendimi en azından böyle düşünüyorum. Bu tasarıya, 32 madde, 15 de sanıyorum geçici madde var, aşağı yukarı 47 madde ediyor. Bu gelen görüşleri de, bir alt komisyon oluşturup, kısa zamanda dercedip onun üzerinden gitmenin yararlı olacağı kanaatindeyim, bunu ben öneriyorum. Önerirken de, bir engelleme hissiyle falan da değil, gerçekten bunun buna dercedilince hepimizin daha iyi nüfuz edeceğini düşündüğüm içindir. Tecrübelerime istinaden de söylüyorum, takdirlerinize arz ediyorum.

Şimdilik söyleyeceğim bu kadar, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, öncelikle tekliflerle alakalı Sayın...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, bu konuyla ilgili bir söz istemiştim ama...

BAŞKAN – Onu vereyim, müsaade ederseniz bu arkadaşlarımızın da teklifleri var. Teklif sahiplerinin de bir geneli hakkında görüşlerini alayım, ondan sonra Komisyon çalışmalarımıza başlayalım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Usulle ilgili, Sayın Haluk Ayhan'ın söylediği konuyla ilgili bir şey efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben de, tüm vatandaşlarımızın ve burada bulunan, Komisyona katılan dostlarımızın kandidateğini kutluyorum.

Biliyorsunuz, bu kanun teklifi içerisinde yer alan bazı acil çıkması gereken konularla ilgili olarak, Komisyonumuz olarak her zaman yaptığımız anlayış içerisinde birlikte konuşarak bir çalışma yaptık. Ocak ayı başı itibarıyla çıkması gereken kanunları bu kanun içerisinde çıkartıp acil 4 maddelik bir kanun teklifi hâlinde oluşturduk, sizin önerinizle de Meclisten dün geçti. Bu tasarının içerisinde hâlâ şu an onlar mevcut gözüküyor. Ayrıca arkadaşlarımızın bu kanunla ilişkili sizin de birlikte görüşülmeye uygun gördüğünüz teklifler var.

Bu anlamıyla bütün bunları dikkate aldığımızda, konuştuğumuz kanun teklifi, gerçekten Türkiye'de enerji gibi çok önemli bir konuda topyekûn yeni bir piyasa oluşturmaya ve bu piyasayı da "Borsa İstanbul" adı altında finans sektörüne açmaya yönelik çok geniş bir değerlendirmeyi içine alan değişiklikleri öngörüyor.

Bu kanunla ilgili yapmış olduğunuz bazı çalışmalar var. Sektörün taleplerini bize ilettiniz ancak sektörle birlikte yaptığımız toplantıda da hem Müsteşarlığın, Bakanlığın hem de sektörün bir kısmının görüşlerini aldık. Ancak tüm bunlar çerçevesi içerisinde şu an gelinen nokta itibarıyla ortaya çıkan durum şudur ki, bu kanunun görüşülmesi için gerçekten diğer arkadaşlarımızın verdiği teklifler, sektörün ihtiyaçları ve sektörle ilgili çok temel değişimler, örneğin, otoprodüktörlerin kaldırılması, yeni termikle ilgili konular, kurulun lisanslandırma konusundaki kararları, benzeri şeyler ciddi bir tartışma ortamını ve bir ihtisas tartışmasını gerektiren konu içeriyor. Bu anlamıyla ben konunun alt komisyonda hem arkadaşlarımızın teklifleriyle hem de bu konuda sektörün taleplerini hazırlanan 120 sayfalık önerilerle birlikte bütünleştirerek bir alt komisyon çalışması gerektiğine yürekten inanıyoruz. Bu konuda Komisyonumuz bundan önce de çok samimi çalışmalara imza atmış ve alt komisyon çalışmalarıyla kanunlarda Komisyonun oy birliğiyle çıkarabileceği çok önemli kararlara da imza atmıştır. Bu Komisyonun temel niteliklerinden bir tanesi sektörün içinden gelen ve sektörün yasal düzenlemede tüm taleplerini bu kanunun içerisine objektif bir şekilde koymaya, dercetmeye çalışan samimi bir komisyondur.

O anlamıyla bugün çalışmayı başlatırken bir alt komisyon kararıyla başlatılmasını ve bu kanunun gerçekten Türkiye'nin her kesiminin, sadece sektörle ilgilenenler değil, evinde elektriğini yakan insanı da ilgilendiren, 74 milyon insanın direkt ilgilendiği bir kanun olarak ama aynı zamanda sanayinin uzun perspektifli enerji gibi temel ihtiyacını giderme konusunda ve bunu giderirken kalıcı, kaliteli ve fiyat istikrarı olan bir enerji piyasasını oluşturma konusundaki çalışmalara katkı koyabilecek bir alt komisyona ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Bunu dikkatlerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şu geneli üzerindeki buradaki teklif sahibi arkadaşlarımızı arayacağım önce.

Sezgin Tanrıku, burada mı efendim?

Alaattin Yüksel?

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) - Burada.

BAŞKAN – Buyurun.

Alaattin Bey, geneli üzerinde size söz vermek istiyorum teklifinizle alakalı.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Komisyonun değerli üyeleri; son yıllarda elektriğe sürekli zam yapılması sonucu ve elektrik fiyatlarının dışında elektrik faturalarına yansıtılan kanuna aykırı 8 kalem, artı, KDV ile elektrik fiyatları hem yoksul ailelerin kullanımında çok önemli sorun hâline gelmiş, hatta aile içi tartışmalar, hatta bu tartışmaların sonunda cinayete varan sonuçlar yaratmıştır; sanayideki maliyeti artırıcı etkisiyle sanayimiz rekabet edemez hâle gelmesine neden olmuştur. Bu nedenlerle ve yasal dayanağı olmayan elektrik bedeli dışında alınan TRT payı gibi, kayıp kaçak bedeli gibi, sistem işletim bedeli gibi, özellikle de TRT payıyla ilgili bir kanun teklifi verdik Sayın Sezgin Tanrıkulu ile beraber ama ben de görüyorum ki – yani, bu kanun teklifinin gerekçesini paylaşabilirim Komisyonla fakat her iki benden önceki konuşmacı arkadaşımızın da belirttiği gibi, ben birçok soru önergesi de verdim; bazılarına yanıt aldık, bazılarına alamadık- bir alt komisyon oluşturulması ve alt komisyonda öncelikle görüşülmesinin doğru olduğu kanısındayım.

Genel olarak da kanun teklifiyle ilgili bu soru önergesine mesela aldığımız yanıtta bunu destekleyecek şeyler... 2010 yılında, örneğin, 32 milyon 484 bin 440 adet abone varmış. Sayaç okuma bedeli altında bu abonelerden 129,4 milyon TL 2011 yılı itibarıyla alınmış. Belki son rakamlar vardır, Sayın Bakandan alırsınız. Yine 44,8 milyon abonenin kontrolünde 9,68 milyar kilovatsaat kaçak tespit edilmiş ve 2,37 milyar TL'ye baliğ bu kaçak tahakkuk gerçekleşmiş. Yine kayıp tutarlarını sorduğumuz da 2011 yılıyla ilgili 2 milyar 744 milyon TL olarak kayıp bedeli gerçekleşmiş ve TRT payı olarak da 2010, 2011 yıllarını sormuşuz ama 2010 yılıyla ilgili bize verilen yanıtta yüzde 2 payla 551 milyon TL TRT payı alınmış. TRT'nin bugün durumu bellidir. Evinde belki TRT'yi izleme imkânı bile bulunmayan insanlar "TRT payı" adı altında bedel ödemektedirler.

Ben bunların gerekçelerini daha uzun daha sonra gerekirse açıklayabilirim ama benim de görüşüm -tıpkı benden önceki konuşmacı arkadaşlarımızın belirttiği gibi- öncelikle bunun alt komisyonlarda görüşülmesi gerektiği çünkü hazırlanan kanun teklifinde bizim önerdiğimiz teklifle ilgili herhangi bir şey de yok yani. Bunun da dâhil edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Milletvekili Osman Kaptan, buradalar mı efendim?

OSMAN KAPTAN (Antalya) – Burada efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

OSMAN KAPTAN (Antalya) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; hepinizin kandilini ben de kutluyorum.

Arkadaşlarım, benim teklifim, elektrik faturalarından yüzde 2 TRT payının kesilmesiydi. Bu, yıllık 500 milyon lirayı bulan yani eski parayla 500 trilyon lirayı bulan bir meblağ oluyor. Bir de bunun yanı sıra kayıp kaçaklar da ekleniyor, bir de sayaç okuma gibi birtakım rakamlar konduğu zaman yüklü bir fatura tüketicinin eline geliyor. Dolayısıyla, bunun önlenmesi açısından ben bir kanun teklifi verdim ama yeni hazırlanan bu tasarruvin içinde bunlar sanırım yok ve ben burada şunu söylemek istiyorum: Kayıp kaçığı çıkardıktan sonra TRT'ye EPDK'nın bir şey vermesinden dolayı, hesaplatılmasından dolayı Danıştaya gitmiştir TRT ve oradan karar çıkartmıştır "Kayıp kaçakla beraber tümünün üzerinden benim hakkım hesaplınsın." diye.

E, şimdi, kayıp kaçak, bu, artık bir devletin sorunuysa, teknik düzeydeki kayıplar yüzde 7 civarındaysa, yüzde 10 veyahut yüzde 10'un üzerindeki bir kısım şeyler de devletin bu kaçığı önleyememesinden ileriye gelmektedir. Dolayısıyla, burada tüketicinin bir sorunu yoktur.

Artık Türkiye'deki özel sektörün konumu, durumu giderek güçlenmektedir. Sayın Bakanın ifade ettiği gibi özel sektör elektrikte, enerjide yüzde 34'lerden yüzde 60'lara geçtiyse TRT'de birtakım konular özelleştirilebilir diye düşünüyorum. Yani, TRT artık özelleştirilsin. TRT'ye 500 milyon lira elektrikten para kesilmesin, TRT'deki yeni televizyon, özel televizyon ve özel radyolar bugün TRT'nin yaptığı görevleri yapabilir; kamu ille yaptırması gereken birtakım şeyler varsa zaten hizmeti satın alabilir. E, bugün TRT zaten kamu hizmeti değil, Hükümet yanlısı bir tavır içindedir, öbür televizyonlar da öyledir. Son zamandaki bütün televizyonların yayınlarına bakıldığı zaman frekansı direkt, doğrudan ayarlıyorlar Hükümet ile, o konuda bir sıkıntımızın da olmadığı kanısındayım.

Bir, TRT özelleştirilsin. İki, TRT payı faturalardan kaldırılınsın. Üç, kayıp kaçak kaldırılınsın ve sayaç okuma ücretinin de kaldırılmasını istiyorum. İleriki görüşmelerde daha ayrıntılı konuşabiliriz.

Ben, arkadaşların alt komisyon teklifini de destekliyorum. Bir alt komisyonun da kurulması gerekir. Bunu sadece ben bir muhalefet milletvekili olarak söylemek istemiyorum, bugün kime giderseniz gidin -arkadaşımızın da söylediği gibi- sokaktaki insanlar bu kayıp kaçığı, kendi kullanmadığı elektrikten para alınmasını, kendinin kullanmadığı birtakım gideri olmayan şeylerin, kayıp kaçak

olsun, işte TRT payı gibi olan şeylerin kendisinden alınmamasını istemektedir ve bu konuda Dilekçe Komisyonuna da yığınla dilekçeler gelmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ali Halaman, burada mı efendim?

Mustafa Sezgin Tanrıkulu, Sayın Milletvekilimiz, burada mı?

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Yok, hayır.

BAŞKAN – Yok.

Teklif sahiplerinin de görüşlerini aldık geneli hakkında.

Değerli arkadaşlar, arkadaşlarımızın alt komisyonla ilgili bir...

Bir sözünüz var hemen alayım.

Buyurun.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benden önceki konuşmacıların ve özellikle kanun teklifi vermiş olan arkadaşlarımızın söylediklerini dikkate aldığımızda, bugün görüşmeyi tasarladığımız kanun teklifinin görüşülmesine geçmeden önce, bir alt komisyonun ivedi olarak kurulması ve bütün bu konuların orada değerlendirilmesini öneriyorum. Kaldı ki iktidar Komisyon üyelerinin 16'sından sadece -gördüğüm kadarıyla- 7 tanesi burada. Bu da gösteriyor ki bugün burada bu kanun teklifini görüşmemiz...

SONER AKSOY (Kütahya) – 11.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Şu an yani yeni gelenlerle birlikte olabilir.

Yani, bizim önerimiz bu kadar kapsamlı bir kanun burada ayaküstü görüşülerek olumlu, ülke menfaatlerine uygun bir sonuç çıkarmaz diye düşünüyorum. Onun için bir alt komisyonun kurulması konusunda önerimizi Cumhuriyet Halk Partisi olarak yineliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bir dil sürçmesi oldu galiba, ayaküstü görüşmüyoruz. Komisyonumuz burada, çoğunluğumuzla hepimiz buradayız. Alt komisyon bile olsa ana karar verici komisyonumuz burası. AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlarımız da 11 kişiyle buradalar, görevli olan arkadaşlarımız şeydeler.

Bu konuyla alakalı son sözü veriyorum.

Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, gerçekten, benim önerim bir engelleme amacı falan taşıyor. Bunu öncelikle ifade etmek istiyorum.

Hakikaten ben -sağ olun, size de daha önce söyledim- 50'den fazla mail aldım. Yani, şimdi, başka arkadaşlar ne kadar çalışkan, ne kadar kendini konuya adapte edebilir, onu bilmiyorum ama ben kendim biraz da bu konularda çalışan bir insan olarak yetişmedi -açık söylüyorum- dercedemiyoruz. Bu eğer alt komisyona giderse özel sektörün, sivil toplum örgütlerinin, diğer kamu kuruluşlarının ve diğer tekliflerin dercedilmesi alt komisyonda maksimum bir hafta sürer. Ben, Sayın Bakana söyledim, Komisyonun takdiri, tabii ki Komisyonun takdiri. Zatialinizde böyle bir ışık görmedim ama düşüncenizi tekrar gözden geçirmenizi istirham ediyorum eğer mümkünse. Hakikaten faydalı bir şey olur diye o kanaati taşıyorum. Takdir Komisyonun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hüseyin Üzülmmez...

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de bütün arkadaşların kandidate tebrik ediyorum. Sadece bir durum tespitini ortaya koyarak Komisyon üyesi arkadaşlarımızın değerlendirmesine sunacağım.

Bilindiği gibi, Komisyonumuz daha evvel de bir alt komisyon kurdu bor konusunda benim Başkanlığımızda. Biz, orada tüm partili arkadaşlarla ve ittifakla bir karara vardık; üst komisyona geldiğimizde, maalesef üzülmeye söylüyorum, Komisyonunda imza atan

arkadaşlar, ilgili ana muhalefet partisi, diğer partilerimizin temsilcileri de bu rapora sahip çıkmadılar. Onun için, alt komisyon kurarken alt komisyon raporlarına vereceği miz değeri buna göre değerlendirmemiz gerektiğini Komisyonumuzun üyelerine arz ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Son sözü Alim Hoca'ya vereceğim. Ondan sonra teklifinizi oylayacağım.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de tüm arkadaşlarımızın mübarek mevlitlerini kutluyorum.

Arkadaşlar aslında söylediler, Sayın Başkan, tabii, yeni teklifler var. Ayrıca tali komisyon olarak Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun raporu da geldi. Ben ona da baktım; ciddi eleştiriler de var, sektörün, diğer sivil toplum kuruluşları ve meslek odalarından gelen tekliflerin de birlikte değerlendirilip bir alt komisyon marifetiyle toparlanmasında büyük bir fayda olacağı düşüncesini ben de iletiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, bazı arkadaşlarımızın alt komisyonla ilgili teklifleri var. Ben Komisyonumuzun bu tasarıyla alakalı çalışma metodolojisi olarak şöyle bir şey düşünmüştüm: Özellikle -sektörümüzün tüm temsilcilerini bugün iftiharla söyleyebilirim birçoğu yine burada ama- daha evvel bütün Komisyon üyelerimiz de dâhil olmak üzere sektörümüzün tüm taleplerini aşağıdaki büyük salonumuzda hepsinden tek tek aldık. Bize gelen tüm teklif ve tasarıları geldiği gün itibarıyla bütün Komisyon üyesi arkadaşlarımıza gönderdik. Dolayısıyla, yüz yüze gelip beraber konuştuğumuzu ve yeteri kadar olgunlaştırdığımızı düşünüyoruz. Bu gelen teklif ve tasarıların birçoğu zaten Bakanlığın yapmış olduğu çalışmalarda da, sektörümüz oraya da katılmıştı ama genel ifade itibarıyla sektörümüzün talepleri dikkate alınarak biz bu Komisyon çalışmalarımızı çok rahatlıkla yapabiliriz. Bazı arkadaşlarımızın gelen tasarı ve tekliflerle alakalı “Çalışmadık, bunları bir araya getiremedik, toparlayamadık.” gibi bir endişeleri varsa bizim bu konuda yapmış olduğumuz bir çalışma var. Yine Sayın Ayhan'ın da talep ettiği gibi biz bunları bir derledik, toparladık bir özet hâline de getirdik.

Bugün yapacağımız çalışmada geneli üzerinde görüşmeleri bitirip maddelere geçip ve bunu bir haftalık süre içerisinde madde madde sektörlerimiz de burada olmak kaydıyla biz bu büyük komisyonda tasarımı bitirmeyi düşünmüştük. Ancak şimdi talep eden arkadaşlarımız var. O talebi de dikkate almak suretiyle bu alt komisyon konusunu oylarınıza sunacağım.

Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Müsamahanıza teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bakın, sizden edindiğim bilgilerin sadece yarısından azını ciltlettim, elimde. Öyle hani tembel bir öğrenci şeyiyle de çalışmıyoruz, ciddi ele alıyoruz. Daha önce komisyonda, alt komisyonda oluşmuş veya oluşan bir sıkıntı nedeniyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin komisyonlarının alt komisyon kurma geleneğini ortadan kaldırmak gibi bir düşüncede olmak yanlış bir şey. Ben Plan Bütçe Komisyonunda da bulundum ve çok alt komisyonda çalıştım, hem de ciddi tasarılar da çalıştım. Şimdi, burada bizim söylemek istediğimiz şu: Hükûmete de bir söz verin. Hükûmet bize dedi ki: “Komisyonun takdirine birkalım.” Ama, siz bunda ısrarla “Hayır.” diyorsunuz. Buna en çok “Evet.” diyecek, zattalınız olmalı. Bunun içinden siz -geçen ben esriyle de söyledim ama- çakma tasarıdan çıkma teklif çıkardınız.

BAŞKAN – Evet.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – E, yani, üç ay önce de gelmiş sizin verdiğiniz teklifin bir parçası tasarı olarak, görüşülememiş. Dikkat ediyorsanız, orada da o tür sıkıntılar var. Buradaki arkadaşları hani çalışmayan, tembel talebe niteliğinde görmenin bir anlamı yok. Biz bunu gayet nezaketi dahilinde Komisyonun takdirlerine arz ettik ama zattalınızın de bu konuya biraz müspet bakması hususunda da ricacı olduk. Takdir zattalınızın, bundan sonraki müzakerelerin devam eden kısmında da görürüz o zaman.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Alt komisyon kurulması konusunda Hükûmetimiz...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Oylamaya geçmeden önce bir daha söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Efendim, müsaade ederseniz artık yürüyelim çünkü yani sizin talepleriniz çok açık ve net, “Alt komisyon kuralım.” diye bir talebiniz var.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Size de katkı koyacağını düşündüğüm birkaç cümlemi söyleyeyim, paylaşayım.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, sizin bu Komisyonu işletmedeki müsamahanızdan ve iyi niyetinizden hiç kuşukumuz yok. Ancak, konuştuğumuz kanun gerçekten çok önemli bir kanun. Piyasayı liberalleştirme, hatta, hatta rekabetçi olabilmesi için devletin payını çok düşük düzeylere düşürmeyi hedef alan tekliflerle piyasada yeniden enerji politikalarında yeni alanlar, kömür dâhil, termik santraller dâhil bir sürü konuyu tartışacağız. Eğer alt komisyon kurmadan bu Komisyonla devam edelim şeklindeki ısrarınız işin bir ihtisas komisyonu olmaktan daha çok dışarıya mesaj veren ve politik tartışmaların yer aldığı bir çalışmayı hemen başlatma noktasında olursunuz.

Ben size samimiyetle şunu söylemek istiyorum: Bu kanunda tartışılacak çok şeyler var. Yıllardır Türkiye’de yapılan otoprodüktörlüğünü değiştiriyorsunuz. Böyle bir değişimin Türkiye’ye getireceği veya sanayiye getireceği maliyeti düşünmek zorundasınız. Bu tartışma ortamını alt komisyonda yaratmalısınız. İki, son kurul bir karar alarak kendi direkt trafolarından alım yapan sanayicilerin dağıtım bedellerini ödeme noktasında olabilecek yeni tarifeler ve benzeri noktalar getirdi. Bunun sanayiye ve organize sanayi bölgelerine getireceği, sanayiye getireceği sorunlar var.

Şimdi, isterseniz, bunu biz her zamanki iyi niyet ve samimiyetinizle ve bu Komisyondaki tüm arkadaşların hep beraber bu konudaki samimiyetiyle alt komisyonda düzgün bir tartışmaya ihtiyacımız var, bilimsel bir tartışmaya ihtiyacımız var. O tartışma ortamını sağlamanız hem bu kanunun geleceği açısından hem bu Komisyonun bugüne kadar getirdiği tartışma ve kanun teklifleri hazırlama anlayışı açısından yararlıdır. Ben bu konuyu oylama yapmak yerine, sizin de hoşgörünüz ve Sayın Bakanın da katkılarıyla bir iki gün gecikme olmadan bunu telafi edebilecek ama samimi bir çalışmayı ortaya koyabilecek bir alt komisyon çalışması yapmanızda sizin desteğinize ihtiyaç var. Yani, siz burada Sayın Üzülmez’in söylediği gibi “Geçmişte bir şey oldu, bundan dolayı biz artık alt komisyon kurmuyoruz.” demek bir şeye küsup doğruyu yapmamak demektir. Bence öyle düşünmeyin, biz beraberce bunu böyle yapalım gene, beraberce alt komisyon oluşturalım, beraberce oradan ortak bir karar çıkartalım ve ortak bu kararı buraya getirelim.

BAŞKAN – Hüseyin Bey, buyurun.

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Değerli arkadaşlar, Sayın Susam “Komisyon kurmayalım.” gibi ben böyle bir teklifte bulunmadım, ben bir gerçeği Komisyonumuza arz ettim. O toplantıda, alt komisyonda iktidar partisinin düşüncesi değil, gelen tasarıyı muhalefet partisi üyesi arkadaşlar “Böyle olsun.” dedikleri zaman tasarıyı birlik beraberlik içerisinde çıkarmayı arzu ettiğimiz için biz de düşüncelerimizin bir kısmından vazgeçerek bu noktaya getirdik. Komisyonun anlamı da buydu ama geldiğimizde üst komisyonda rapora, imzasına sahip çıkılmadığını gördük. Biz tekrar bir alt komisyon kurup bu işi bu noktaya getirmek ve zaman kaybına sebep olacaksa Meclise diye ben bir tespiti sundum. Kurulsun veya kurulmasın noktasında bir görüş beyanında bulunmadım.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Tespit sunmaya biz de devam edelim mi?

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) - Ben düşüncemi sundum.

BAŞKAN – Efendim, yani, yeteri kadar müzakere olduğunu düşünüyorum.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, bu bahsedilen alt komisyon üyesi olarak fikrimi söylemek istiyorum çünkü herkesi zan altında bırakan bir açıklama doğru değil.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Üzülmez’le zevkle çalıştığım bir komisyon raporuna, kimsenin sahip çıkmadığı ya da ana muhalefet ve diğer muhalefet temsilcilerinin sahip çıkmadığı yönünde bir cümleyi duyduktan sonra üzüntümü belirtmek istiyorum. Sonuna kadar sahip çıktık ama yanlışa da “Evet.” dememiz mümkün değil. Bizi kandıran, bize yanlış bilgi veren bürokratların üst komisyonda gerçeği öğrenmemizden sonra tabii ki fikrimizin değişeceğini o zaman konuştuk. Yani, bunu burada tekrar gündeme getirerek o gün çok değerli katkılarda bulunmuş birçok insanı zan altında bırakanın bir anlamı olmadığını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Siz de bütün bürokratları zan altında bıraktınız.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Hayır, onlar biliyor kendilerini.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Kim varsa o canım.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Onlar biliyor kendilerini.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Komisyon da biliyor.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Herkes biliyor Sayın Başkan.

BAŞKAN - Bir saniye arkadaşlar...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - İsteyen herkes konuşsun ne mahzuru var?

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Niye bağıırıyorsun bel

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Bağırırım.

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Niye bağıırıyorsun?

BAŞKAN - Arkadaşlar, bir saniye müsaade eder misiniz?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Bağırırım ben istediğim gibi.

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Bağır canım.

BAŞKAN - Arkadaşlar, bir saniye, söz alan arkadaşlarımız var.

Buyurun efendim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Kapatmanın ne anlamı var efendim?

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Bürokratların hepsini zan altında niye bırakıyorsun, ayıp değil mi?

BAŞKAN - Evet, buyurun, dinliyoruz efendim.

OSMAN KAPTAN (Antalya) - Sayın Başkanım...

ALİM IŞIK (Kütahya) - Böyle bir konuşma usulü yok.

BAŞKAN - Alim Bey, bir saniye efendim, lütfen karşılıklı konuşmayın.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Ben ne söylediğini biliyorum.

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Ben bilmiyorum.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Doğruyu söylemiyorsun.

BAŞKAN - Arkadaşlar...

ALİM IŞIK (Kütahya) - Kimin ne konuştuğunu dinleseydiniz kimin ne söylediğini bilirdiniz. Burada hangi bürokrati zan altında bırakıyorsunuz?

BAŞKAN - Arkadaşlar, lütfen gerilim yaratmamak için ortamı yumuşatalım yani lütfen bir müsaade edin.

Yani, burada sektörümüzün temsilcileri de var. Komisyonumuz kendi içerisinde yapacağı çalışmalarda elbette hararetili tartışmalar da olabilir ama daha geneli üzerinde konuşuyoruz ve yeteri kadar da müzakere oldu. Bunu gerginlik ortamına taşımanın...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Sayın Başkan, gerilimi kim yaratıyor?

BAŞKAN - Hayır, efendim.

Gerginlik ortamına da taşımayalım.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Zatıraliniz...

BAŞKAN - Germedi efendim.

O, yaşadığı bir olayı sizinle paylaştı. Aynı olayları Komisyonumuz yaşadı, herkes her şeyi biliyor.

Lütfen buyurun Sayın Vekilim. Sizin de görüşünüzü alıp geçeceğim.

OSMAN KAPTAN (Antalya) - Şimdi, Sayın Başkanım, bu görüşülecek tasarıda bizim teklifimizden tek bir kelime yok. Yani, bunu demekle şu mu yapıyor? Biz bir kanun teklifi vermekle hata mı yaptık? Sizin zamanınızı mı alıyoruz, Hükümetin zamanını boşa mı harcıyoruz? Sayın Bakanım, ben bilmiyorum. Yani, vatandaş şikâyetçi ve "Efendim, TRT payı yüzde 2 kesilmesin. Kayıp kaçak, benim kullanmadığım elektrik parası benden alınmasın." diyor. Biz de bu konuda bir kanun teklifi verdik. Kabul edilir, edilmez ama bu hiç tasarının bir maddesine bile alınmamış ama bizim isimlerimiz burada geçiyor. Niye? Kanunun başında "elektrik" geçiyor diye. Biz de elektrikle ilgili verdiğimiz için, bir kanun yukarıda görüşülüyor, bilmem efendim, Alaattin Yüksel'in ve diğer kanun teklifi veren arkadaşların kanunları bir çırpıda bitmiş oluyor. Bizim de yaşamaya olacak katkımız böylelikle önlenmiş oluyor, onu sormak istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaptan, sizin teklifinizi -bize geldi, Komisyonumuza geldi- biz ciddiye aldık ve bu tasarıyla da birleştirdik. Dolayısıyla, sizin teklifleriniz de görüşülmek üzere tasarı gibi değerlendirilip bu görüşmeler içerisine alındı. Hem burada kendi teklifiniz üzerinde hem de Genel Kurulda bunu konuşabilirsiniz, savunabilirsiniz, burada Hükümetin katılımı, Komisyon üyelerine yeterli bilgiyi verebilirsiniz, tartışabilirsiniz. Dolayısıyla, Komisyonun kabul edip etmeme, Genel Kurulun kabul edip etmeme yetkisi

Genel Kurulda veya Komisyondadır. Dolayısıyla, biz sizin teklifinizi de tasarı gibi değerlendirip, buraya getirip burada tartışmaya açtık, geneli üzerinde de size şey verdik. Karar yetkisi Komisyonundur, karar yetkisi Genel Kurulundur. Evet, dolayısıyla, siz de teklifinizin sahibi olarak görüşlerinizi sunarsınız.

Evet, değerli arkadaşlar, alt komisyon kurulma teklifini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Tasarıya geneli üzerinde görüşmelere devam ediyoruz.

Buyurun efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Saydınız mı?

BAŞKAN – Evet, efendim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Saymadınız Sayın Başkan.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Kaça kaç?

BAŞKAN – 11 kişiye 8 kişi.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Bu 11 kişinin parmağı kalkmadı.

BAŞKAN – Kalktı efendim.

Tekrar oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Geneli üzerinde görüşmelere devam ediyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, seni bugün çok gergin görüyorum.

BAŞKAN – Efendim, yani katkılarınız için teşekkür ederim.

Evet, buyurun kardeşim.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Oyladık ama geneli üzerinde eğer söz söylemem gerekiyorsa söyleyeyim.

BAŞKAN – Geneli üzerinde, evet.

Evet, buyurun arkadaşlar.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Evet, şimdi, Sayın Başkan, Değerli Bakanım, Komisyon üyesi arkadaşlarım; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Kandilinizi de tebrik ediyorum.

Şimdi, biraz önce tabii bazı tartışmalar yaşadık, doğal yani bir şeyi tartışacağız, konuşacağız ama birbirimize daha fazla saygı duyarak yani bir taraftan gelince tehditvari şeyler olacak, biz buna sabredeceğiz ama diğer taraftan bir görüş belirtince biraz daha sakin olmakta fayda var, sizi seviyoruz. O yüzden...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Hangi konuyu söylediniz? Beni mi kastettiniz?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Siz, biraz önce, hani... Ya, önemli değil.

BAŞKAN – Efendim, lütfen karşılıklı konuşmayalım.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Hayır, beni kastetti. Neyi kastetti?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Haluk Ağabey, şimdi, siz, biraz önce yani açıkça söyleyeyim...

BAŞKAN – Efendim, kastediyorsa söz vereyim, cevap verirsiniz.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Fark etmez, bir dakika ya... Açıkça söyleyeyim, sakin ol ya, neden şey yapıyorsun. Şimdi, alt komisyon önerisi getirildi, değil mi, siz bir öneri getirdiniz. Komisyonun bir çalışma şeklidir bu, çok doğaldır.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Tamam.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Komisyon üyeleri de bunu kabul eder, etmez yani bu konunun eksik veya fazla tartışılacağı anlamına gelmez ama sizin söylediğiniz kelime şu, çok açık: "Biz de o zaman görürüz." Yani bunlar doğru şeyler değil.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Göreceğiz, onu da göreceğiz.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Tamam, tartışacağız işte yani sonuçta onu söylüyorum, yoksa başka bir şey yok.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Neyi kastettin orada?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Başka bir şey yok yani sadece söylediğim şey bu.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – O zaman söyleyecek bir şey yok.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Tamam, problem yok o zaman işte bir şey söylemediğimiz için.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, geneli üzerinde... Karşılıklı tartışma...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Şimdi, enerji sektörü ülkemizin önceliklerinden bir tanesi. Ben maddeler hâlinde geçmek istiyorum. Birincisi: Bu kanun tasarısıyla birlikte Türkiye'nin bir arz güvenliği olduğunu ve bu konuda da ciddi çalışmalar yapıldığını biliyoruz.

İkinci husus: Dışa bağımlılığın azaltılması, yerli ve alternatif enerji kaynaklarının desteklenmesi ve teşvik edilmesi, bir başka şey de tabii ki enerji verimliliği ve tasarrufu. Bütün bunlara baktığımız zaman, ben, dün çıkan kanun tasarısıyla, teklifle birlikte şu maddeleri de takdirlerinize sunmak istiyorum: İşte, Anayasa Mahkemesinin verdiği kararlar doğrultusunda ve bazı maddelerin sürelili olması konusunda dün akşam 6 maddelik bir kanun tasarısını geçirdik. Dolayısıyla, bununla ilgili sıkıntıları gidermiş olduk. Serbestleşen ve gelişen piyasalara göre yeni bir kanuna ihtiyaç vardı. Özel sektörün bu konuda önünün açılması gerekiyordu -biraz önce bahsettiğim- 4 temel maddeye katkı sağlamak üzere. Nitekim bununla ilgili de Bakanlığımız, Hükümetimiz, bizler gerekli çalışmaları yapıyoruz Komisyon olarak.

Yine ben bu kanun tasarısına baktığım zaman, kamu yapısının yeni ihtiyaçlara göre düzenlenmesi gerekiyordu üretim, iletim, dağıtım ve satış anlamında; bu kanun tasarısında da buna uygun çözümler görüyorum ben. Kamuoyunda, özellikle bir önceki kanun ve özelleştirmelerden sonra genel aydınlatma konusunda bir belirsizlik ve sıkıntılar vardı hepimizin yaşadığı, işte parklar, bahçeler, sokaklar. Bununla ilgili belirsizliğin giderilmesi konusunda da belli maddelerin düzenlenmiş olduğunu ben görüyorum. Önceki yasadaysa, özellikle özelleştirmelerden sonra ortaya çıkan problemlerin giderilmesi gerekiyordu, kontrol, denetim, yeni birtakım kuralların getirilmesi gerekiyordu. Bununla ilgili de bazı adımların ve maddelerin olduğunu görüyorum. Özellikle işte bu enerji arz güvenliğinin sağlanması için daha önce lisans alıp da bunları üretime döndürmeyen şahıslar veya firmalar vardı. Bunların önüne geçilmesi, bunların üretime dönüştürülmesi noktasında da bazı yaptırımların ve maddelerin geldiğini görüyorum ön lisans gibi uygulamaların.

Bir başka şey, özellikle, işte herkesin serbest piyasa ekonomisine uygun şartlarda herhangi bir -tabii kademeli geçiş var orada- limite takılmadan istediği tedarikçi den hizmet alabilmesinin önünü açıyor veya bu sektörü düzenliyor, bu yapıyı.

Bir başka şey, özellikle yine enerji ihtiyacının karşılanması için ve prosedüre takılmaması için, lisanstan bağımsız olarak ihtiyaç duyulan enerjinin temini için 500 kilovat olan lisanssız üretim miktarını 1 megavata... Ve Bakanlar Kuruluna yetki veriyor. Bunun da ben çok önemli olduğunu düşünüyorum. Tam otoprodüktörler gibi uygulamalarda da... Aslında orada, kamuoyunda da geçende tartıştık. Belki birtakım eksik anlamların önü giderildi, ilgili firmaları ve işletmeleri de dinledik. Siz bir enerji üretiyorsanız, yine kanunun ilgili maddelerinde, orada kullanma hakkı veriyor size, bir problem yok bu üretimde yani bunun bir bedeli de yok ama dışarı sattığınız zaman onunla ilgili birtakım uygulamalar getiriyor. Ben genel anlamda baktığım zaman, bu hususları görüyorum. İncelettirdim, genel anlamda iyi hazırlanmış, sektörün ve ülkenin beklentilerini karşılayacak bir kanun tasarısı. Tabii ki maddelerde görüşeceğiz, orada eklememiz gereken, ihtiyaç duyulan şeyler varsa sektör temsilcileriyle beraber, hep beraber bu kanunu en güzel bir şekilde çıkararak ülkemize katkı yapacağız.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, geneli üzerinde Sayın Özbolat, buyurun.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri; her şeye rağmen teknik bir komisyon olan Sanayi ve Ticaret Komisyonunun çalışma yöntemi konusunda Sayın Komisyon Başkanımızın bugün çok gergin olduğunu düşünüyorum. Bir uzlaşma zeminini baştan kapatarak işe başladı. Tabii, 32 maddelik bir kanunu görüşeceğiz.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Geçici...

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Evet, geçicilerle birlikte 40 küsur madde. Görüşmeye görüşürüz ama sektör temsilcilerinin de -tabii birçoğu burada, burada olmayanlar da var- görüşlerini alacağız. Bir alt komisyonun olması, bu yapılacak hatayı aza düşürürdü. Benim "ayaküstü" demekten kastım da daha kapsamlı bir çalışma yapılabilir, burada belki bizim sektör temsilcileriyle eksik kalacak birtakım çalışmalarımız olabilirdi.

Yeni yasa tasarısının genel gerekçesinde "Bazı hususların kanunda düzenlenmesinde hem yatırım ortamının geliştirilmesi hem de hukuki belirlilik ilkesinin temini bakımından gereklilik olduğu değerlendirilmektedir." görüşüne yer verilmiştir. Tasarının genel olarak incelenmesi sonucunda, hukuki belirlilik ilkesi gereği tasarıda yer verilen hususların yatırımcıları ilgilendiren konular olduğu, sistemin tüketicileri ilgilendiren konularda ise anılan ilkeye uygun davranılmayarak daha fazla düzenlemenin ikincil mevzuata ve kurul kararına bırakıldığı görülmektedir. Zaman içerisinde, tüketicilerin kendilerine uygulanan mevzuata itiraz etmeleri hâlinde, yasal bir

dayanaktan yoksun kalınacak, kurula verilen görev çerçevesinde çıkartılan ikincil mevzuata göre çözüme gidilmesi gerekecektir. Bu durum, aynı zamanda yasa koyucunun yetkisinde olan pek çok konunun ikincil mevzuat düzenleme yetkisi altında ilgili idareye devredilmesi anlamına gelmektedir. Böylece tasarının genel gerekçesinde yer verildiği şekliyle hukuki belirlilik değil, aksine bugüne kadarki pratikte gördüğümüz gibi EPDK'nın neredeyse gınaşırı mevzuat değışikliğı şeklindeki anlayışın devam ettirilmesi söz konusu olacaktır.

Yapılan düzenleme bir piyasa hedefi oluşumunu içermekte ancak 4628 sayılı Kanun'da olduğu gibi tasarıda da yeterli bir piyasa tanımı yapılmamaktadır. Hatta tasarıda değışik maddelerde pek çok farklı piyasadana bahsedildiğı hâlde bu piyasaların gün öncesi piyasası, gün içi piyasası, dengeleme güç piyasası, yan hizmetler piyasası, tezgâh üstü piyasaları gibi ne anlama geldiğı yasal olarak belirlenmemiştir. Bu durum, geçmişte olduğu gibi bundan sonra da günlük ihtiyaçlara göre EPDK tarafından sürekli üzerinde oynanan bir yapboz piyasaları ortaya çıkaracaktır.

Giderek artan enerji fiyatlarının kullanıcılara yeterli kalitede ve en ucuz şekilde ulaştırılabilmesi için alınması gereken tedbirler tasarıda yer almamaktadır. Bu durum mevcut yasa ile inceleme konusu tasarının amaç maddesine yansımaktadır. Tasarının 1'inci maddesi, yasanın mevcut hâlinde olduğu gibi enerjinin ucuz maliyetli olarak tüketicilerin kullanımına sunulmasından bahsetmekte ancak tüketicilere ucuz enerji sunulması yer almamaktadır. Elektrik piyasasında oluşan sistem, elektrik enerjisinin ucuz maliyetli elde edilmesi hâlinde ucuzluğun tüketiciye yansımaması ve sektördeki şirketlerin daha fazla kâr etmesi anlamını taşımaktadır. Bu nedenle, düşük maliyet kriteri yanında tüketiciye düşük ücretle sunulması ilkesinin de getirilmesi gerekmektedir.

Tanımlar maddesinde yer alan yönetmeliklere ilişkin tanımlar, dağıtım, dengeleme, uzlaşma, müşteri hizmetleri, yan hizmetler, şebeke yönetmelikleri tamamen çıkarılmıştır. Tasarıda, EPDK tarafından yürürlüğe konulacak ikincil mevzuatla ilgili sınırları belirleyen, yetkiyi tanımlayan, dolayısıyla mevzuatta istikrar ve hukuka güven oluşturacak herhangi bir düzenleme bırakılmamıştır. 4628 sayılı Kanun'da zaten son derece esnek ve tartışmalı bir şekilde EPDK'ya ikincil mevzuat çıkarma yetkisi veren düzenleme, bu durumu daha da ileriye götürerek keyfiliğın sınırlarını âdeta zorlamıştır. Tanımlar maddesinin 1'inci bendinde yer alan "genel aydınlatma" tanımı içerisinde belediyeler tarafından inşa edilen ve belediyelerin hizmet alanı içerisinde yer alan kamuya ait park, bahçe, tarihî ve ören yerleri aydınlatması ilave edilmiştir. Belediyeler tarafından karar altına alınmak suretiyle yapılan bu gibi aydınlatma işlerinin genel aydınlatma içerisinde tanımlanması, niteliğı ve sınırları belirsiz bir genel aydınlatma sonucu doğuracaktır.

Ayrıca tasarının 6'ncı geçici maddesiyle, genel aydınlatma giderlerinin hazine tarafından ödenmesine son verilerek 31/12/2015 tarihine kadar genel aydınlatma giderlerinin yüzde 80'inin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesinden, geri kalan kısmının ise belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri payından ve yetersiz kalması hâlinde il özel idare payından kesinti yapılarak ödenmesi öngörülmektedir.

(e) bendinde son kaynak tedariki tanımlanmış, maddeyle ilgili gerekçede, bu tanım çerçevesinde birden çok tarife düzenlenebileceğı bilgisi yer almıştır. Bu tarifelerin neler olacağı ve hangi koşullarda uygulanacağı hukuki belirlilik açısından yasa da yer alması gerekmektedir. Mevcut Elektrik Piyasası Kanunu'nda yer alan perakende satış hizmeti faaliyeti yeni tasarıda kaldırılmıştır. Tasarıda, piyasa faaliyetlerine piyasa işletim faaliyeti yeni bir faaliyet alanı olarak eklenmiştir. Mevcut 4628 sayılı Kanun'da bulunan ve yeni tasarıda korunan toptan satış ve perakende satış faaliyetleri tasarı içeriğinde tek bir lisansa tabi tutulmuş ve bu lisans türü "tedarik lisansı" olarak adlandırılmıştır. Dolayısıyla, bu 2 faaliyetin yerine "tedarikçilik faaliyeti" adı altında birleştirilmiş olmaktadır ancak ikincil düzenlemelerle tedarikçi lisansların piyasa faaliyetlerine göre ayrıştırılıp ayrıştırılmayacağı bilinmemektedir. Mevcut durumda perakende satış hizmetleri faaliyeti içerisinde yer alan sayaçlara ilişkin okuma, bakım ve onarım gibi hizmetler tasarının 9'uncu maddesiyle dağıtım şirketlerine verilmiştir. Böylece rekabete açık olan perakende satış lisansı kapsamındaki faaliyetlerde bir daralma, bölgesel tekel niteliğindeki dağıtım lisansına tabi faaliyetlerde ise bir artış oluşturacaktır yani bir kısım hizmetler rekabetçi ortandan tekelci ortama taşınmıştır.

Tasarının 5'inci maddesinde lisans esasları düzenlenmektedir. Mevcut düzenlemeden farklı olarak, ayrı lisans kurulan birden fazla tesis için ayrı hesap ve kayıt tutma yükümlülüğü yalnızca tarifesi düzenlemeye tabi faaliyetler gösteren tüzel kişilerle sınırlandırılmıştır. Üretim şirketlerini ayrı hesap ve kayıt tutma yükümlülüğünden muaf tutan düzenleme şu şekildedir: "Tarifesi düzenlemeye tabi faaliyet gösteren tüzel kişiler, tarifesi düzenlemeye tabi her faaliyet ve bu faaliyetin lisansı kapsamında sınırlandırıldığı her bölge için ayrı hesap ve kayıt tutmakla yükümlüdür." Oysa sektörde faaliyet gösteren tüm tüzel kişilere, lisans aldıkları her faaliyet için ayrı hesap ve kayıt tutma yükümlülüğü getirmesi gerekmektedir. Maliyetin objektif ve şeffaf kılınması ve dolayısıyla düşük maliyetin tüketiciye yansıtılması açısından bu husus önem taşımaktadır.

Maddenin 8'inci fıkrasında "Üretim lisansının verilmesinde ve tadilinde rekabetin geliştirilmesi amacıyla iletim ve dağıtım kısıtları ile ilgilinin sahip olduğu veya olacağı piyasa gücü de dikkate alınır." hükmü yer almıştır. Üretim lisansı verilmesinde ve tadilinde dikkate alınacak hususlar arasında kaynak çeşitliliği, dışa bağımlılık, yerli kaynak ve yeni ve yenilenebilir özelliklerin aranacağına ilişkin kurallar konulmamıştır. Bu durum öteden beri sistemin en büyük açmazlarından birini oluşturmaktadır.

6'ncı maddenin 3'üncü ve 7'nci fıkralarında ön lisansın iptaliyle birlikte teminatın iade edilip edilmeyeceği düzenlenmemiştir. Bu husus EPDK kararına bırakılmamalı, yasa düzeyinde açıklığa kavuşturulmalıdır.

Madde 7'nin 1'inci bölümünde, mevcut 4628 sayılı Yasa'da, üretim faaliyetleri içerisinde yer alan, ayrı bir lisansa tabi tutulan otoprodüktör ve otoprodüktör grubu uygulamaları kaldırılmış ve mevcut otoprodüktörlerle ilgili olarak geçici 7'nci maddeyle "Otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere mevcut lisanslarındaki hakları korunarak 31/12/2012 tarihine kadar resen ve lisans alma bedeli alınmaksızın üretim lisansı verildi." denilmiştir.

Tasarının 7'nci maddesinin 3'üncü fıkrasında "Üretim tesisi Bakanlık tarafından yönetmelik ile belirlenen değer üzerinde verimi olan kojenerasyon niteliğinde veya yenilenebilir kaynaklara dayalı olan üretim şirketinin ya da lisanssız üretim yapan gerçek veya tüzel kişinin; söz konusu tesiste ürettiği enerjiyi iletim veya dağıtım sistemine çıkmadan kullanması kaydıyla sahip olduğu, kiraladığı, finansal kiralama yoluyla edindiği veya işletme hakkını devraldığı tüketim tesislerinin ihtiyacını karşılamak için gerçekleştirdiği üretim, nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı olarak değerlendirilemez." hükmüne yer verilmiştir. Böylece kojenerasyon tesisleri için belirli bir koruma devam ettirilirken, kendi ihtiyacı için otoprodüktör yönetimiyle üretim yapanların hakları kısıtlanarak elektrik enerjisinin tamamının piyasaya açılması söz konusu olmuştur. Maddede tanımlanan kimi otoprodüktör niteliğindeki tesislerin kimi hakları korunmuştur. Bu konuda tasarı metnini 4628 sayılı Yasa'dan ayıran temel özellik ise mevcut yasa da otoprodüktör lisansına sahip tüzel kişilerin kendi ihtiyaçlarından fazlasını sisteme satmasıyla ilgili oransal kısıtlamanın tamamen kaldırılmış olmasıdır.

Tasarı metninin 8'inci maddesi, iletim faaliyetleriyle TEİAŞ'ın mülkiyet ve işletme sınırlarını belirlemektedir. Bu maddenin 3'üncü fıkrasında "Üretim veya tüketim tesisinin iletim sistemine bağlantısının; bir başka üretim veya tüketim tesisine ait şalt sahası üzerinden yapılması hâlinde; bağlantı yapılan fiderin kullanım hakkı, işletme ve bakımı TEİAŞ'a aittir. Ancak, TEİAŞ bu tür teçhizatların işletme ve bakımını ilgili üretim veya tüketim tesisi sahibi kişilere gördürebilir." denilmektedir.

Tasarının 15'inci maddesinde denetim konusu düzenlenmiştir ayrıca 3'üncü maddenin (cc) bendinde de bu maddede düzenlemeye paralel olarak sertifika sahibi denetim şirketi tanımı yapılmıştır. Buna göre, elektrik piyasası faaliyetleri ile lisanssız faaliyet gösteren kişilerin inceleme ve denetimi, denetim hizmeti masrafları ilgililere ait olmak üzere kurum tarafından yapılacaktır. Elektrik dağıtım şirketlerinin bu tür denetimi ise denetim hizmeti masrafları ilgililere ait olmak üzere bakanlık tarafından yapılacaktır. Bakanlık, elektrik dağıtım şirketlerinin denetimini bu konuda ihtisas sahibi olan kamu kurum ve kuruluşlarına yetki devri suretiyle yaptırabilecektir. Bakanlığın ve EPDK'nın denetim yükümlülükleri ile ilgili olarak, bağlayıcı olmayacak şekilde inceleme, tespit ve raporlama yapmak üzere yetkilendirecekleri şirketlerden hizmet satın alabileceklerdir. Tasarıda yetkilendirilen şirketlerin nitelikleri, yetkilendirilmesi, yetkinin kapsam ve süresinin belirlenmesi ve yetkili şirketlerle denetlenecek şirketlerin hak ve yükümlülükleri, ödenecek bedellerin tespitiyle diğer usul ve esaslar ilgisine göre Bakanlık ve kurum tarafından çıkarılan yönetmelikte düzenlenecektir. Tasarının bu maddesiyle, eski düzenlemelere paralel olarak üretim ve dağıtım şirketlerinin denetlenmesi işi özel denetim şirketlerine devredilmektedir. Oysa daha önce benzer içerikte olan 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'un 6/c maddesinde yer alan hüküm Anayasa Mahkemesinin 2011/27 E, 2012/101 K ve 05/07/2012 tarihli kararıyla iptal edilmiştir. Bu kanun kapsamındaki üretim tesisleriyle elektrik üretimi yapan tesislerin lisansı kapsamındaki inceleme ve denetimi EPDK tarafından yapılır veya gerektiğinde masrafları ilgililere ait olmak üzere, EPDK tarafından yetkilendirilecek denetim şirketlerinden hizmet satın alınarak EPDK tarafından yaptırılabilir. "Denetim şirketleri ile ilgili uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık görüşü alınmak suretiyle EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." şeklindeki düzenlemenin "...veya gerektiğinde masrafları ilgililere ait olmak üzere EPDK tarafından yetkilendirilecek denetim şirketlerinden hizmet satın alınarak EPDK tarafından yaptırılabilir. Denetim şirketleriyle ilgili uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık görüşü alınmak kaydıyla EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." kısmı Anayasa'ya aykırı bulunmuştur. Dolayısıyla, tasarıdaki yeni düzenleme de Anayasa Mahkemesi kararına aykırılık taşımaktadır.

Tasarının 14'üncü maddesinde, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız üretimde kurulu güç sınırı 1 megavata çıkartılmaktadır, hâlen bu miktar 0,5 megavattır. Böylece 1 megavata kadar olan küçük üretim santrallerinin üretimleri lisans dışı bırakılmış olmaktadır.

Tasarının 1'inci maddesiyle 31/12/2012 tarihinde sona erecek olan ulusal tarife uygulaması ile fiyat eşitleme mekanizması 31/12/2015 tarihine kadar uzatılmıştır. Geçici 3'üncü maddeyle "Elektrik dağıtım şirketleri ile elektrik üretim tesis ve/veya şirketlerinin özelleştirilmesi çalışmalarını kapsamında 31/12/2023 tarihine kadar yapılacak devir, birleşme, bölünme, kısmi bölünme işlemleriyle ilgili olarak ortaya çıkan kazançlar kurumlar vergisinden müstesna tutulmuştur." 3'üncü maddesinde yer alan tanımlar bölümünden de anlaşılacağı üzere yeni kanun taslağında mevcut düzenlemeden farklı olarak ön lisans uygulaması getirilmektedir. Nitekim, taslağın 6'ncı maddesi ön lisans esasları başlığını taşımaktadır. Ön lisans tanımı şu şekilde yapılmaktadır: "Üretim faaliyetinde bulunmak isteyen tüzel kişilere, üretim tesisi yatırımlarına başlamaları için gerekli onay, izin, ruhsat ve benzerlerinin alınabilmesi için belirli süreli verilen izin." 6'ncı maddede ise ön lisans sürecine ilişkin ayrıntılı hükümlere yer verilmiştir. Buna göre, ön lisans en fazla yirmi dört ay süre için verilmektedir, EPDK kararıyla bu süre otuz altı aya çıkartılabilmektedir. Ön lisans süresi içerisinde üretim tesisi yapımına başlamak için gerekli prosedürü tamamlamayan tüzel kişilere lisans verilmemektedir. Geçici 9'uncu madde de hâlen üretim lisansı almış fakat inşaat öncesi dönemi tamamlayamamış şirketlerle ilgili konuları düzenleme altına almıştır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; tasarının tümü üzerinde görüşlerimi bu şekilde açıkladıktan sonra maddelerle ilgili kısımda düşüncelerimi açıklayacağım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özbolat.

Sayın Yüksel, buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de kanunun görüşülmesine geçtiğimize göre, alt komisyon önerisi reddedildiğine göre, Elektrik Piyasası Kanunu ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında verdiğim Kanun Teklifi'nin gerekçesini Komisyonunuzla paylaşmak istiyorum:

"Anayasa'nın 73'üncü maddesinde belirtildiği üzere 'Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.' Ancak elektrik aboneliği olan yurttaşlardan kanuni dayanağı olmayan, dolayısıyla Anayasaya aykırı şekilde birtakım bedeller alınmaktadır. Elektrik faturalarında, enerji tüketim tutarı dışında yer alan bedeller şunlardır: Kayıp kaçak bedeli, perakende satış hizmet bedeli, sayaç okuma bedeli, iletim sistemi kullanım bedeli, dağıtım bedeli, enerji fonu, TRT payı, belediye tüketim vergisi ve KDV. Sayılan bedeller içinde kayıp kaçak bedeli ile sayaç okuma bedelinin kanuni bir dayanağı yoktur. Dolayısıyla, abonelere Anayasaya aykırı şekilde, kanuni bir dayanak olmaksızın mali yükümlülükler getirilmektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı her iki bedel için de dayanak olarak Elektrik Piyasası Kanunu'nu gösterse de kanunda, söz konusu bedellerin, bu adlar altında alınmasını düzenleyen hiçbir hüküm bulunmamaktadır." Bu nedenledir ki Sayın Durdu Özbolat'ın da birkaç yerde Anayasa'ya aykırılık tespiti var ve bu tespitlerden dolayı da aslında tasarının Anayasa Komisyonuna da gönderilmesi gerektiğine inanıyorum, teklif ediyorum.

"Öte yandan, elektrik abonelerinden alınan TRT payı, bir kanuni dayanağa sahip olmakla birlikte elektrik kullanımıyla ilgili olmayan, haksız bir bedel olarak tüketiciye yansıtılmaktadır. Zira evinde TRT'ye ait bir alıcısı olmayan, hatta TRT'yi izlemeyen bir vatandaşın TRT vergisi ödemesi adaletsiz bir uygulamadır.

Anayasa'nın 133'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasında 'Devletçe kamu tüzel kişiliği olarak kurulan tek radyo ve televizyon kurumu ile kamu tüzel kişilerinden yardım gören haber ajanslarının özerkliği ve yayınlarının tarafsızlığı esastır.' hükmü yer almaktadır. Fakat TRT bu hükümlere ve temel habercilik ilkelerine aykırı bir yayın politikası içine girmiş, hatta bu yayınları nedeniyle yargıya taşınan davalar sonucunda tazminat cezaları almıştır. Sonuç olarak, halk, belki de yayınlarını hiç izlemediği TRT'nin bir de sorumsuz ve taraflı yayınları nedeniyle aldığı tazminat cezalarının ödenmesine ortak edilmektedir.

Elektrik enerjisi gelirlerinden TRT'ye pay ayrılmasının sanayi sektörü ve hane halkı üzerinde yarattığı ekonomik baskı ve adaletsizlik iktidar temsilcileri tarafından da gündeme getirilmiş fakat gerekli adımlar atılmamıştır. 58'inci Hükümetin Acil Eylem Planı'nda da yer alan bu uygulamanın kaldırılması konusu daha sonra 2009 ekonomik krizi sırasında gündeme gelmiş. Ekonomi Koordinasyon Kurulu, ekonomik krize yönelik alacakları önlemler içerisinde maliyetleri azaltmak amacıyla elektrik faturasındaki yüzde 2'lik TRT payının kaldırılması konusunda görüş birliğine varmış fakat bugüne kadar bu yönde herhangi bir adım atılmamıştır.

Anayasa'nın 172'nci maddesi, devlete, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler almak, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik etmek görevlerini yüklemiştir. 23/02/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'una göre 'Hizmet: Bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan mal sağlama dışındaki her türlü faaliyeti.', 'Sağlayıcı: Kamu tüzel kişileri de dahil

olmak üzere ticari veya mesleki faaliyetleri kapsamında tüketiciye hizmet sunan gerçek veya tüzel kişileri' ifade etmektedir. Dolayısıyla elektrik abonelerinin de bu kanun kapsamında bulunduğu açıktır.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesinde ise 'Satıcı veya sağlayıcının tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koyduğu, tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme koşulları haksız şarttır. Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu her türlü sözleşmede yer alan haksız şartlar tüketici için bağlayıcı değildir.' hükümleri yer almaktadır. Görüldüğü gibi, elektrik abonelerinden tahsil edilen, kaçak kayıp bedeli ve sayaç okuma bedeli kanuni bir dayanaktan yoksun olmanın yanında, 'TRT payı' adı altında alınan bedelle birlikte Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile de aykırılık oluşturmaktadırlar.

Sonuç olarak, Türkiye genelinde 32 milyon civarında elektrik abonesi tüketiciden, 9 ayrı kaleme tahsil edilen bedellerin oranı yüzde 81,3 seviyesine kadar ulaşabilmektedir." Yani elektrik bedellerinin üzerine yüzde 81,3 civarında ek bir yük binmektedir değerli komisyon üyeleri. "Ayrıca, abonelerden değişik isimler altında haksız olarak alınan 8 kalem yükün her birinden ayrıca 9'uncu kalem olmak üzere KDV alınması da büyük bir haksızlık yaratmakta, 'verginin vergisi' denebilecek bir uygulama ortaya çıkmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. Bu, idarenin her türlü işleminin yargı denetimine açık olması yanında, tüm iş ve işlemlerin yasal bir dayanağa sahip olmasını gerektirir. Asıl olan bireylerin haklarıdır. Bu çerçevede bireylerin haklarını koruyan Anayasa hükümleri ve kanunlar mevcut olup bunlara aykırı mevzuatın ve uygulamaların yürürlükten kaldırılması adaletin ve kamu yararının sağlanması açısından büyük bir önem taşımaktadır."

Kanun teklifim bu gerekçeler üzerine oturmuştur ve önerdiğim 2 madde vardır. Madde gerekçelerini de izin verirseniz Komisyonla paylaşmak istiyorum:

"**Madde 1-** Madde ile 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda yer almadığı hâlde 'kaçak/kayıp bedeli' ve 'sayaç okuma bedeli' adları altında elektrik faturalarına yansıtılan ve abonelerden tahsil edilen bedellerin tüketicilerden alınmasını engellemek amacıyla 4628 sayılı Kanun'un 'Tarifeler ve tüketicilerin desteklenmesi' kenar başlıklı 13'üncü maddesine bir hüküm eklenmektedir.

Madde 2- Madde ile 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'nda yer alan elektrik enerjisi hasılatından TRT'ye pay ayrılmasını düzenleyen bütün hükümlerin yürürlükten kaldırılması amaçlanmıştır. Söz konusu hükümlerin kaldırılmasıyla ülkemiz sanayi üretiminin rekabet edebilirliği üzerindeki enerji maliyeti baskısının azaltılması ve toplumun yoksul ve korunmaya muhtaç kesimlerin aile bütçeleri üzerindeki mali yükün ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır."

Bu gerekçeler itibarıyla, kanun teklifimin bu tasarıda dikkate alınıp tasarıya dâhil edilmesini öneriyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri, Sayın Bakan; tasarının tümü üzerinde görüşleri belirtirken Türkiye'de enerji piyasası ve Türkiye'de enerji politikalarıyla ilgili birkaç ana konuda düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Dünyada artık enerji en önemli gündem maddesi hâline gelmiştir. Savaşların gerekçesi dâhil, enerji kaynaklarına sahip olmak veya enerjiyi en uygun fiyatla elde edebilmek olarak dünya üzerinde tartışılır konulardan biridir. Dünyada 3 tane konu bundan sonra hayati önemini devam ettirecektir. Bu gıdadır, enerjidir, sudur. Bu anlamıyla insan yaşamında 2 tane önemli, gıda ve suyun dışında, sanayi ve insan yaşamında çok önemli bir konu olan enerji konusunda maalesef Türkiye'nin -bugün tartıştığımız kanun teklifinde de dâhil- yıllardır sıkıntılı olan bir konu vardır ki, ulusal bir enerji politikası ve buna bağlı olarak doğru bir arz piyasaları oluşturup bunu rekabetçi bir fiyatla tüketiciye ulaştırabilecek yasal düzenlemelerin yapılmasında ciddi eksiklikler olduğu açıktır.

Bakınız, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı kanun teklifi noktasında 2012'de Öztürk Selvitop'un, Daire Başkanının "Neden değiştiriliyor kanun?" diye yazdığı birkaç notu sizlerle paylaşayım: "4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, elektrik sektörünün ve piyasasının dinamik yapısına uyum amacıyla 2001 yılından beri birçok kez değiştirilmiştir. Kanun, mevcut hâliyle içerdiği bazı unsurlar açısından, mevcut ve muhtemel sektör aktörleri açısından muğlak ve çelişkili ifadeler içeren hâle gelmiştir. Kanun, etraflıca ele alınarak detaylı bir çalışma yapılmış ve Kanun üzerinde çok sayıda ve köklü değişiklik yapma yerine Kanunun yeniden yazılması yoluna gidilmiştir."

Bu da gösteriyor ki, gelinen nokta itibarıyla hem Elektrik Piyasası Kanunu'nda hem enerji piyasaları ve enerji konusunda Türkiye'nin ciddi bir şekilde sıkıntısı vardır. Yüzde 70 dışa bağımlı olduğumuz bir enerji politikasına sahibiz ve enerjiyi

çeşitlendirememişiz. Bu anlamıyla elektrik üretiminde de -bu Komisyon da yıllardır konuşur- yeni, yenilenebilir ve ülke kaynaklarına dayalı enerji üretebilecek bir politikayı hayata geçirme doğrultusunda hem politikalar üretme hem teşvik anlamında ciddi sıkıntılarımız ortaya çıkmıştır.

Türkiye’de yapılan tüm çalışmalar ortaya şunu koymaktadır: Türkiye eğer birazcık daha hızlı büyüme noktasına gitse bugün enerji arzında ciddi bir sıkıntı çıkacaktır. Devlet enerji yatırımlarından büyük oranda vazgeçip, enerji yatırımında büyük oyuncu olarak piyasaya özel sektörün girmesini teşvik etmiş ama o teşvik de enerji arzını sağlayabilmek için gündelik politikalarla olmuştur. Bazen doğal gazla elektrik üretimi alabildiğine teşvik edilmiş, bazen de bakılmış ki cari açığın geldiği boyut itibarıyla “Aman, el frenini çekelim, yerli kaynaklarımıza gidelim.” denmiş, bugün olduğu gibi kömür kaynaklarımız yeniden keşfedilmiş ve kömürden yeniden elektrik elde edilmesi konusunda teşvikler gündeme gelmeye çalışılmış. Öyle bir noktaya gelmiş ki dağıtım özelleştirilmiş, çok cazip özelleştirmeler yapılmış, özelleştirmelere girenler büyük fiyatlar vermiş, bu özelleştirmeler sonucunda dağıtım şirketlerinin özelleştirmesini alan firmalar bunun karşısında aldıkları fiyatı karşılayamayacağı iddiasıyla kuruma baskı yapınca başka tedbirler alma noktasına gelinmiştir, bu kanunda da en çok bunları görüyoruz.

Bugün otoprodüktörlerin ve benzeri fiyat tarifelerindeki değişikliğin, dağıtım kanalını kullanmayan insanlardan bile dağıtım bedeli almak üzerine kurulmuş bazı değişikliklerin altında yatan neden, birazcık da piyasanın liberalleşmesi noktasında dağıtım şirketlerinin bu konuda yeniden bir pay istemesi yatmaktadır ve bu kanunda da, bu kanunun ruhunda da bu çok ciddi bir şekilde kendini hissettirmektedir.

Aynı şekilde, bu kanunla ilgili ve enerji konusunda söylenmesi gereken önemli konulardan bir tanesi de bu piyasanın kendi hâlinde ve kurumla ilişkilerinde ciddi bir denetim mekanizmasından uzak olmasıdır. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, Bakanlığın veya Başbakanın yani siyasi iradenin atadığı yapılanmayla idare edilmektedir. Aslında enerji tüm toplumu ilgilendiriyor, enerjinin asıl kullanıcıları tüketiciler, ticarethane sahipleri, sanayiciler ve bu alanda çalışan, iş yapan dağıtıcı şirketlerden tutun da elektrikle ilgilenen mühendisler, çalışanlar ve benzeri tüm kurumlar bu piyasanın birer aktif oyuncusu ama bugün bu piyasada, bu denetim mekanizması içerisinde maalesef hiçbir şekilde ne tüketicilerin ne sanayicilerin ne organize sanayi bölgelerinin ne de ticaret âleminin elektrik fiyatlarıyla ilgili belirlenmelerde denetim, söz söyleme, karar sürecine katılma gibi bir şansları yoktur.

Şimdi, biz Sayın Bakana sorsak “Sizin döneminizde elektriğe ne kadar zam yapıldı?” Sayın Bakan resmî rakamlarla yüzde 15’ler, 30’lar gibi rakamlar söylüyor ama faturalara baktığınızda, faturalarda yüzde 200’e varan zamlar yaşanıyor. Niye yüzde 200’e varan zamlar yaşanıyor? Çünkü, öyle bir piyasa oluşmuş ki, o piyasa dağıtımın özelleştirilmesiyle birlikte fiyatlandırmalarda, sayaç okumalarında, TRT payında, başka bakımlarda, kayıp kaçaklarda yapılan fiyatlandırmalar sonuç itibarıyla tüketiciye ciddi bir maliyet yüküyor.

Peki, tüketici bunu nasıl denetleyebilir? Hiçbir şekilde denetlenemiyor ve tüketici, bu anlamıyla, bu piyasada kendine dayatılan koşulları kabullenmek zorunda kalıyor. Bakıyorsunuz, bu işe girmiş, oyuncu olmuş özel sektörün bile yaptığımız toplantılarda söylediği “Denetimi EPDK ve TEDAŞ yapmamalıdır.” diyorlar, onlar bile EPDK ve TEDAŞ’ın yaptığı bir denetimin kendileri açısından yeterli olmadığını veya zor durumda kaldığını çünkü bu konuda rekabet ortamının sağlanmadığı, büyük politika içerisinde kendi çıkarlarının korunmadığı noktasında eleştirilerle karşılaşıyorlar.

Onun için, Türkiye’de ciddi bir şekilde ulusal bir enerji politikasında bugüne kadar -sadece Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetini de kastetmiyorum ama- uzun dönemdir bir ulusal enerji politikası olmamış, ulusal enerji politikası olmayınca da günün ihtiyaçlarına cevap verebilecek çözüm yolları arandığında da kısa dönemli çözümler bulunmuş ve gelmiş o çözümler bugün kaldırılmaya çalışılmıştır. İşte, otoprodüktör de bunlardan bir tanesidir. Zamanında insanlara demişsiniz ki: “Elektriğini kendi fabrikanda üretebilirsin, bundan başka alanlarda da yararlanabilirsin. Buyur, bu işi kur, düzen kur.” 40 milyar kilovata gelen bir kapasiteye ulaşmışlar, ciddi bir yatırım oluşmuş ve bugün geliyorsunuz onlara diyorsunuz ki: “Kardeşim, gelinen nokta itibarıyla ben senin kurduğun sistemde yapmış olduğun yatırımlarda yeniden bir düzenleme yapıyorum. Ne yapıyorum? Seni kaldırıyorum, seni sistemin içerisine dâhil ediyorum, sana yeni bir yük getiriyorum, yeni bir konuma sokuyorum.” Bu konuda haklı şikâyetleri olduğu çok açıktı, o toplantılarda da söylediler bu konuda yatırım yapmış olan girişimciler. Bu anlamıyla bu kanun da günlük politikalara göre gidildiğinin en önemli göstergelerinden bir tanesidir.

Demişsiniz ki tüketiciye, serbest tüketici konumunda olan insanlara: “Şu kilovatin üzerinde tüketim yapıyorsan sen serbest tüketicisin. Bir trafoyo kendi adına alabilirsin, o trafodan kendi dağıtım ağıyla iş yerine götürebilirsin.” Ama bugün geldiği noktada diyorsun ki: “Türkiye’deki dağıtım maliyetinin bir parçası olarak bugün sen bu noktada yeniden bir tarifeye gireceksin.” Kanunun 17’nci

maddesinin (f) fıkrasına baktığınızda orada çok önemli bir konuyu gündeme getirdiğini göreceksiniz. Bu yeni bir tarifedir ve insanlara... Kayıp kaçığa hiç bulaşmamış, trafodan alıyor, kendi fabrikasına götürüyor, o sürede zaten trafoda ölçüldüğü için aldığı enerji, kendisine aittir bütün kayıp kaçık ama bu tarifeyle bunu koyuyorsunuz.

Bütün her şey, bütün bu değerlendirmeler şunu gösteriyor: Günlük politika uygulanıyor. İhtiyaç, bastırma... Hakkını arayan, "Ben bu noktada daha çok talepkârim" diyenlerin bu kanuna yansıtıldığı belirli talepler var ama bu talepler böyle olmamalı, ulusal enerji politikası ve enerji gibi bir konuda biz çok daha iddialı bir kanun çıkarmak zorundayız. Nedir bu? Sanayimizin çok ciddi bir şekilde rekabetçi olma ihtiyacı var, bugün Türkiye'nin temel sorunu cari açığa, cari açığın rekabette 2 tane sıkıntısı vardır: 1) Sıcak para politikaları, 2) Enerji ve diğer girdilerdeki maliyet yüksekliliği. Türkiye'de enerji pahalıdır, sanayinin bu anlamıyla şikâyeti vardır ve bu şikâyeti giderme noktasında bizim güçlü bir şekilde yatırım yapmayı teşvik edecek ve bu piyasaya yeni oyuncular girmesini sağlayacak politikalara ihtiyacımız var. Otoprodüktörleri bu piyasadan çıkarırsanız, organize sanayi bölgelerinin yükünü artırır ve tüketiciyi korumayan, kayıp kaçık konusunda yeterli tedbiri alamadan bunun maliyetini sanayi bölgelerindeki sanayiciye yükleyen anlayışlarına devam edemezsiniz.

Az önce arkadaşlar diyorlar ki: "İşte, çözdük 2015'e kadar." Erteledik, çözmedik. Dün çıkan kanun, var olan sorunların ertelenmesidir. Çözülmemiştir tespit edilen, 2012 yılının sonunda çözülememiştir, kayıp kaçıkla bölgesel tarifeye geçilememiştir, diğer noktalardaki sıkıntılar çözülememiştir. Yani, doğal gaz kullanıp üretim yapan insanlara "Sen başka bir ham maddeyle üretim yap." noktasındaki verdiğimiz talimatlara ilişkin tedbir almalar çözülememiştir, sanayi ihtiyaçları çözülememiştir. Çözemediğimiz için dedik ki: "Ertele, üç yıl daha ertele." Onun için enerjinin ve enerji politikalarının doğru düzgün masaya yatırılıp konuşulmaya ihtiyacı var.

Sayın Başkan, onun için alt komisyon istedik, onun için burada bulunan tüm sanayicilerin ve sektörün bileşenlerinin beraberce oturup hiç kimsenin hakkını korumadan, yani dağıtıma girmiş, bu yasada oyuncu olmak için gelmiş, özelleştirme yapmış olanların da hakkı korunmalı ama evinde asgari ücretle geçinip düğmesini bir dakika çocuğu açık bıraktığı zaman "Kapat düğmesini" deyip enerji tasarrufuyla bütçesini düşünen vatandaşın da hakkını düşünebilecek bir enerji politikasını hayata geçirmeliyiz. Sanayide rekabetçiliği yaratabilecek bir sanayinin enerji ihtiyacını karşılamayı da düşünmeliyiz, enerjiyi çeşitlendirmeyi de düşünmeliyiz. Rüzgârda koyduğumuz hedeflere ulaşamadık, bugün ülkemizde aynı şekilde güneşte istediğimiz hedeflere ulaşamadık. Bakın, beş yılı aşkın süredir bu Komisyon'da görev yapıyorum, söylediğimiz rakamlar ve söylediğimiz, konuştuğumuz konularla hayata geçenlere bakıyorum, enerjinin çeşitlenmesi, yenilenebilir enerjide mesafe kazanılması ve bu konuda sanayinin ihtiyaçlarının karşılanmasını yapamadık. Nükleer konusunda attığımız adım yeterli bir adım değil, doğru bir adım da değil. Rusya'ya zaten yeteri kadar bağımlı olduğumuz bir noktada nükleeri de götürdük, teknolojisini de almadan "Buyur, sana şu fiyatla garanti. Bize teknolojisini bile öğretmene gerek yok, al sana nükleer teknoloji." dedik. Şimdi yeni arayışlardayız, benzer arayışlarımız da aynı şekilde yapılıyor.

BAŞKAN – Sayın Susam, toparlayalım lütfen.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Yirmi dakikayı geçti.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Olabilir.

BAŞKAN – Sırada da arkadaşlar var. Toparlayayım dedim yani.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkanım, iznimize sığınarak şunu söylemek istiyorum: Bu konular, bu tartışmanın çerçevesini çizecek konular. Bu çerçeve içerisinde konuşmazsak ve bu politikalara bu noktada bakmazsak -siz sanayicisiniz, buradaki arkadaşlarımız da sanayici- bu kanun içerisindeki göremediğimiz, yaşamadığımız veya daha sonra sanayiciye mal olacak maliyetlerin veya bu piyasadaki oyuncuların mağduriyetlerini gidermek için yeniden tartışmalar noktasında olacağız. Onun için, bu konuşmaları yapmanın yararlı olduğunu düşünüyorum...

BAŞKAN – Yapacağız.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – ...ama siz bu konuşmaların yararına inanmıyorsunuz...

BAŞKAN – İnanıyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – ...biz bu konuşmaları bağlayalım.

BAŞKAN – Daha yapacağız, bir hafta boyunca yapacağız bunları hep beraber.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Onun için ben şunu söyleyeyim: Bu kanun ta hazırlanırken şöyle bir genel piyasanın ihtiyaçlarını cevaplandırma, sanayinin ihtiyaçlarını cevaplandırma noktasından daha çok, kendisine dayatılan, bugün kendisini mağdur hisseden grup ve lobilerin çalışmalarının çok daha etkin olarak hazırlandığı görüşündeyim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, değerli bürokrat ve basın mensupları; hepinize saygılar sunuyorum.

Fazla uzatmayacağım, Hükümetin “Bu bir an önce çıksın, bunu kurtaralım.” anlayışıyla yaptığı izlenimi bende hasıl oldu.

Şimdi, Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkelerin gelişmişlik durumunu yansıtan enerji talebini belirleyen 3 şey var: Nüfus artışı, ekonomik kalkınma ve teknolojiye ilerleme bunların başında gelen 3 husus. Türkiye, dünyada en süratli büyüyen enerji pazarlarından biri. Türkiye, enerji sektörünün her alanında hızla artan bir taleple karşı karşıya. Türkiye, bu artan enerji talebinin karşısında kendi kaynaklarının sınırlı olması, başta petrol, doğal gaz olmak üzere enerji kaynaklarının ithalatına bağımlılığı da beraberinde getiriyor.

Türkiye'nin enerji ve ekonomi politikalarında son derece kritik bir durum var. Enerji ithalatının genel ekonomi üzerindeki baskısı da ağır. Hükümet de her fırsatta cari açığın önemli ölçüde enerji ham maddesi ithalatından kaynaklandığını ifade ediyor. Yüksek ithalat bağımlısı olduğumuz ülkelere yönelik arz güvenliği kaygıları enerji sorunlarımızın başında yer alıyor. Gerçekçi bir gözle değerlendirildiğinde bu ve benzeri göstergeler, Türkiye enerji politikaları ve genel ekonomi dengeleri açısından altüst edici değerler ve birer kriz faktörü olarak da düşünülebilir. Aksi takdirde Hükümet bu tasarımı buraya niye getirsin, böyle bir ihtiyaç niye hasıl olsun?

Benim bu söylediklerim şimdiye kadar, daha doğrusu okuduklarım, 9/7/2008 tarihinde 249 sıra sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın birinci bölümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini Genel Kurulda arz ederken söylediğim ifadeler. Bu söylediklerimde sanıyorum burada mutabık olmayan bir üyemizin, hatta bürokratin, hatta basın mensubunun olduğu kanaatinde değilim.

Sanıyorum 2008'de siz Bakan değildiniz Sayın Bakanım?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Evet.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ve siz geldiniz, ben otururken -ya tesadüfen geçerken- bu konuşmayı yaptıktan sonra tebrik ettiniz. Teşekkür ederim, bunlar genel, üzerinde anlaşacağımız şeyler.

Şimdi, aynı hususlar devam ediyor. Bakın, ben Hükümeti... Bir işi hallettiler, bir şekilde hallettiler. Neyi hallettiler? Artan enerji talebinde -ama o nedenle ama bu nedenle ben tenkit ederim, etmem- önemli ölçüde artan bir enerji talebi var, bu karşılandı. 100 milyar kilovatsaat mi aşağı yukarı on yılda? Yani, kullanım artıyor, bu kadarlık... Bu yani takdir edilecek bir şey. Yalnız, bunu tenkit ettiğimiz zaman da kızmamak lazım, takdir ettiğimizi söylediğimiz gibi. Nasıl kızmamamız lazım? Bunu hangi maliyetle ben kullanıyorum, bir de ona bakmak lazım. Bunun daha önceki hükümetlerden gelen maliyet oluşturmada, yapıda bir farklılık olabilir, onun etkileri olabilir, bu Hükümetin icraatlarından dolayı da maliyetlerde yükselme olabilir.

Biraz önce arkadaşlara dönüp baktım, EPDK'daki arkadaşlara sordum, dedim ki: “Benim atladığım bir şey var mı?” Sayın Bakan zam yapılmayacağı zaman çıkıyor, hakikaten konuşuyor. Onlara böyle söylemedim tabii ama zam yapılmayacağı zaman konuşuyor da yapılacağı zaman bir farklılık arz ediyor. Hukuki vechesi nedir? Arkadaşlar da söylediler işte, Enerji Bakanlığına bağlı 2 tane kurum maliyetleri belirlerken onlar ister istemez o işe müdahil oluyorlar, ortaya çıkan maliyetleri açıklamak zorunda kalıyorlar, bu da fiyatların açıklanmasında önemli bir şey teşkil ediyor. Şimdi, biz ne siz fiyatları açıklarken “artacak” derken ne de “azalacak” derken, sizin üzerinizde hani bir baskı yapmadan veya çok şey konuşmadan “Burada şu kadar zam yapıldı, bu kadar zam yapıldı.” demeyelim, sizin de hakkınızı yemeyelim diye öğrenmeye çalışıyoruz. Hatta “Mevzuata, maddesi ne falan da bakalım.” dedim, atladığımız bir şey var mı bizim bunda. Şimdi, tabii hadiseye böyle baktığımız zaman, işi makul düzeyde tartışmak gerektiğine inanıyorum. Bu konuştuğumuz, gündeme gelen tasarı önemli şeyleri ihtiva ediyor tabii.

Bakın, şu tasarının genel gerekçesi, aşağı yukarı bu kadar daha doküman var da... Burada söylüyor: “Elektrik piyasası reformu 2001 yılında yapılmış olup reformun ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun ana amaçlarının rekabetin mümkün olduğu sektör segmentlerinde...” Vatandaş da anlatsın bunu yani sektör segmentlerinde... “...bu rekabetin önündeki engellerin kaldırılması ve rekabetin oluşacağı bir piyasa yapısının ve kurallarının hüküm süreceği bir çerçevenin oluşturulması.” Devam ediyor, Avrupa Birliği direktifi falan, bunlarla ilgili gelişmeleri söylüyor. Burada yarın belki ben size buraya gelmeden Bakanlığın mevzuat düzenlemesine imkân verecek bir şeyi önereceğim çünkü Avrupa Birliği mevzuatı devamlı değişiyor, sizin adaptasyonunuz da. Her sefer geliyor sunuz Medise veya istediğiniz bir şeyi bazen Avrupa Birliği mevzuatına gerek olmasa bile orası istiyor diye dayatıyorsunuz. Gelin, belki bir

rahatlık sağlayacağız. Niyi bunu bizim size önermemize engel oluyorsunuz? İkincil mevzuattan bahsediyor: "Birincil düzenleme olması nedeniyle piyasa aktörlerine geleceğe yönelik yol gösterir olacak. İkincil mevzuatta da dayanak teşkil etmesi gereken kanunun reform hedefleri doğrultusunda..."

Şimdi, bu genel gerekçe var. Ben buna "çakma" dedim biliyorsunuz, "çakma" dedim. Ha gülünsün diye falan söylemedim Sayın Başkanım, yanlış anlamayın, aşağıda Genel Kurulda söyledim. Bu da bundan çıkma teklifti, dün kanunlaştı. Biraz önce iktidara mensup arkadaşlara da gösterdim. Ya, bunun gerekçesi zaten bu kadar, yani bu işte 4 madde -yürütme, yürürlüğü kaldırsan 4 madde- 2'sinin gerekçesine bakıyorum. Bundaki gerekçe bunda yok, hâlbuki bunun ihtiva ettiği maddeler bunda var. "Madde gerekçelerinde var." diyeceksiniz. Onu da size söyleyeyim, Hükûmetin tasarı getirme yönteminde bir keresinde yine bizim Komisyonunda ben maddenin gerekçesinin maddenin metnini karşılamadığını, gerekçenin iki kelimelelik bir metin olmayacağını söyledim, Hükûmeti temsilen gelen bürokrat -genel müdür düzeyindeydi- "Efendim, fazla da yanlış anlamalara neden olmasın diye kısa tutuyoruz." dedi. Bende dedim ki o zaman: "Yahu, hiç yazmasanız hiç şey olmaz, arada anlaşmazlık olmaz, net olur."

Şimdi, siz bunların hakikaten anlaşılmasına engel oldunuz Sayın Başkanım bugün. Ben bunları söylemek istemezdim, iyi niyetimle söyledim. Ya, bakın, sizin yazdığınız gerekçede "Enerji Bakanlığının talimatı" diyorsunuz, demokraside böyle talimat malimat olur mu ya? Ben bunları konuşmaktan falan zevk duymuyorum. Türkiye Cumhuriyeti buna layık değil, Türkiye Büyük Millet Meclisi de layık değil. Ne olur bir hafta şu kadar önemli dediğiniz bir hususu görüşsek şurada, niye korkuyorsunuz? İsteddiğiniz kadar, istediğiniz şeyi geçirecek çoğunluğunuz var. Üzülüyorum, kaygı duyuyorum "Atladığım bir şey var mı, bir şey mi geçiyor buradan?" diye. Şimdi, gerçekten kaygı verici ve o zaman da ister istemez konuşurken bakıyoruz, en ince detayına kadar da hadiseyi inceliyoruz. Siz, bana "Yeteri kadar incelememişsiniz." diyorsunuz veya bir başka arkadaş laf atıyor, arkasından da öbür taraftaki bürokrata "Ya, hakikaten bunun detayını inceleyecek birini gönder." diyebiliyor mesela, bir başka komisyonda, illa burada olması önemli değil.

Şimdi, işin neyine bakmak lazım? Ciddiyetine bakmak lazım. Bakın, ne gün oldu, şurada açıksa hemen göstereyim: 22 Ocak 2013 Salı, Bakanlar Kurulu kararı, dün. Karar sayısı 2012/4152. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına bağlı Turkish Petroleum International Company vesaire... Burada yeni bir KİT mi kuruyorsunuz? Detayına, işte, bakmaya çalışıyorum, dediğim o, yetişmiyor. Bu da önemli bir adım sanıyorum, değil mi Sayın Bakanım? Yani şimdi bunları falan bilmemiz lazım bizim, bu politikaları ne kadar etkileyecek, etkiliyor mu, etkilemiyor mu? Bu, bakınca böyle anlaşılır.

Şimdi, söylemek istediğim, bu tasarıyla bu gerekçe örtüşmüyor. Gerekçe örtüşse bununla, buradaki sizin ifadelerinizle, Sayın Başkan, teklifteki, buradaki çakma tasarıdaki gerekçeler birbirleriyle örtüşürdü. Ne değişti çakma tasarıdan elde edilen çıkma teklif bu tasarıdan alınınca? Ne olurdu alt komisyonda onlar çıkıp da gelseydi, öyle önerseydiniz? Yani hepimiz ayıplayacak mıydık, tenkit mi edecektik? 326 milletvekili olan bir iktidar ne olacak bir gün geç getirse? Bunda utarılacak, çekinilecek bir şey yok ya! Yanlış insana mahsus.

Bakıyoruz, bu çakma tasarıyla çıkma teklifin birbiriyle örtüşmediğini söyledik. O zaman, bu çıkma tasarılarının bu kadar acele edilmesine ne gerek vardı? Yetişmedi, hepsini bir yetiştireceğiz diye koşunuz "Sanayi Komisyonundan geçiririz." dediniz. Hâlbuki içinizde bir sürü bilen de var, kazara "rap" diye Plan ve Bütçe Komisyonuna düştü. Neden? Mali hükümler içeriyor ya! Şimdi, yanlış hesap Bağdat'tan dönüyor! Bazen Bağdat'a da varamıyorsun, Erbil'e bile gidemiyorsun!

Bu Komisyon hakikaten ciddi bir iş yapmalıydı. Şu anda ciddi bir iş yapmıyor anlamında söylemiyorum, bu detayı bir tartışmalıydık. Ne olacaktı? Yani diyelim ki üç ay önce sizin o verdiğiniz teklifin arkasında da bir tane daha tasarı var, buraya birkaç ay önce gelmiş bir şey, o da takip edilmemiş. Sayın bakanlara da kolay değil, Başbakanı takip edecek, her hafta oraya gidecek, buraya gidecek. Meclis nasıl olsa hazır, komisyon başkanı dedi mi ertesi gün toplansın, sabah akşam çalışsın, önemli değil. Çalışacak, vazifemiz bu da "O esnekliği de bize tanıyın" diyoruz. Zaten, enerji politikasıyla ilgili genel söylenecekler belli.

Bunun dışında, bakın, gerçekten, özellikle şu kayıp kaçak oranıyla ilgili ben Genel Kurulda bazen insicamı da bozarak söylüyorum. Benim Denizli sanayicimin ne günahı var Allah'ını seversen Sayın Bakan ya? Ben sizin bu konuda yapılmış beyanlara verdiğiniz cevapları okudum, üzüldüm. Türkiye Cumhuriyeti'nin bakanı tedbir alamıyor ya, böyle bir şey olabilir mi? On senedir iktidardasınız siz. Eğer orada bir sorun varsa, gelir dağılımında sıkıntı varsa o zaman sizin yönettiğiniz ekonomide bir problem var demektir. Onu niye kabullenmiyorsunuz? Gelir dağılımında bir problem var demektir. Âdeta yalvarırcasına cevap veriyorsunuz. İki gün önce mi çıktı sizin beyanlarınız? Böyle bir şey olabilir mi ya? Veyahut de ki: "Ben bunu alamıyorum, tahsil edemiyorum, benden kaynaklanıyor." Bana Denizli'de vatandaş soruyor: "Ben rekabet edeceğim arkadaş, benim girdi maliyetlerimi niye savunmuyorsun?" diyor. AKP'li vekiller de aynısını düşünüyor, dile getiremiyorlar.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bütün ülke...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ben Denizli'yle ilgili söyledim, hemen alınma üstüne. Ben öyle lafı söylerken üzerime hiç sıçratmam, merak etme.

Şimdi, dolayısıyla, burada beklentiler 20-30... Burada bir borsa kuracaksınız. İşlem hacmi ne olacak, piyasada ne kadar oluyor? Ya, bir şeyler getirin de millet görsün. Anlamayan insana bir tahmin olur. Hayır, bunu bırakın başka bakanlıkları, Enerji Bakanlığı yapar ya. Sayın Müsteşarım yapar, benim oda arkadaşım ya. Bir gelsin şunun önüne ya, bıraksanız getirir. Niye getirtmiyorsunuz, niye müsaade etmiyorsunuz? İllaki muhalefetten sakla, orada bir şey. İllaki "Bunu şeyden üç gün önce bir çıkaralım, nasıl yaparız?" Ne olur? İki gün geç olur ya. Zaten neticede anlaşmıştık zaman konuşmuyoruz, çıkıp gidiyor.

Hadiseyi bir de böyle değerlendirmek lazım ama –ben uzatmayacağım- şunu söylemek istiyorum Sayın Başkan: Bugün gerçekten sizin tavrınızdan, hareket tarzınızdan Komisyonun çok rencide olduğu kanaatindeyim, en azından ben. Böyle bir şeyi beklemiyorduk. Sanıyorum, birkaç kelime daha, birkaç cümle daha mantık olarak –bırakın teorisini veya ne diyeyim, mevzuatını- bir cümle düzeltseydik, bir katkımız olsaydı. İki gün sonra ne olacak? Yarın, Genel Kurulda çıkardığın zaman... Elektronik ticaret ne oldu? Duruyor orada, aylardır duruyor. Alt komisyon başkanına siz de sahip çıkamıyorsunuz da ben sahip çıkıyorum, arkasında duruyorum ya.

Ben, dolayısıyla, yine de oylamaya geçtiniz ama hâla şeyde umutlu olduğumu ifade etmek istiyorum Sayın Başkanım. Herhâlde komisyonu tekrar gündeme getirirseniz, oylarsanız, AKP'li arkadaşların da sizlerle birlikte yeniden görüşlerini, kanaatlerini gözden geçireceklerini umuyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Birkaç konuyu açıklamakta fayda gördüm. Bizim Komisyonumuz hiçbir konuyu görüşmekten korkmaz. Bizim Komisyonumuz her şeyi fedakârlıkla tartışır, konuşur ve hatta diğer komisyonlarda nasıldır, bilmiyorum ama konuyla alakalı sektörün tüm oyuncularını davet eder, bire bir onların tüm görüş ve önerilerini de alır ve olabildiğince şeffaf, olabildiğince katılımcı bir görüşmeyi sağlar. Bana yapılmış bu eleştiriyi kabul etmiyorum. İkinci...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Kimi kastettiniz Sayın Başkan, beni mi?

BAŞKAN – Geneli kastettim, herkes şey eder.

Uzlaşmadan maksat, bir yerde eğer, arkadaşlar, gerilim varsa –fiziğin genel kuralıdır- iki taraflı çekiştirmekten olur. Dolayısıyla, fedakârlık yapmayı hep komisyon başkanından beklerseniz, üyelerimiz de komisyon başkanına yardımcı olma gibi bir sorumluluğu üstlenirlerse biz burada daha sağlıklı görüşmeleri yaparız. Bu konuyla alakalı sektörün tüm temsilcilerinden de "Benim fikrim dinlenmedi, ben görüşlerimi iletemedim iktidara ve muhalefete." diye eleştirecek bir tek arkadaşımızın olduğuna inanmıyorum. Tüm gelen tekliflerin, tüm gelen önerilerin tamamı bütün milletvekili arkadaşlarımıza gönderilmiştir ve burada maddeler üzerinde de kim ne katkı yapacaksa o katkıların da tamamına sonuna kadar Komisyonumuzun açık olduğunu zaten deklare ettik ve bu şekilde çalışıyoruz.

Dolayısıyla, Komisyonumuza aldığımız teşekkürleri burada sizlerle ayrı ayrı paylaşmak istemiyorum ancak kendi Komisyonumuza da bizim haksızlık etmenizi doğrusu insafsızlık olarak değerlendiriyorum. Alt komisyon üyesi arkadaşlarımızın da arkasında sonuna kadar dururum, bu konuyla ilgili alt komisyon raporlarının arkasında durup durmamak konusunu tekrar tartışmaya açmam. Dolayısıyla, ben bütün alt komisyon üyesi arkadaşlarımızın raporlarının arkasında dururum, bu noktada herhangi bir şeyim olmaz.

Evet, geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Sayın Bakanımızın bir değerlendirmesi varsa sözü veriyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de yapılan öneriler, tavsiyeler ve eleştiriler için söz alan bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Tabii, bunlar üzerinde maddelerine geçildiğinde uzunca konuşulacak ama birkaç konuyu da belirtmek isterim ki çok dinamik bir sektör bu ve büyüme rakamları ortada ve bu büyüme rakamlarını karşılayacak bir yapıyı mutlaka kurgulamamız gerekiyor. Enerji strateji ve politikaları da bunları karşılayabilecek durumda ama bazı kavramları birazcık daha açmakta fayda var. Mesela, büyüyen Türkiye'de arz güvenliğiyle alakalı bir konudan bahsetmekten biz sıkılmadığımız gibi, tam tersi, arz güvenliği bizim için memnuniyet verici bir konudur. Şimdi, arz sıkıntısı yaşamakla arz güvenlikleri farklı konulardır. Türkiye'de bir arz sıkıntısı yoktur ama gündeminde arz güvenliği sürekli bulunmaktadır. Şu anda arz sıkıntısının olmamasının bizi rehavete sokmaması lazım. 2017'leri, 2018'leri, hatta

aldığınız kararın kaynaklarına göre değişen ve faz farkıyla uygulanan bir sektörde bunları günü gününe takip etmek zorundayız, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımız da bunu takip ediyor.

Geçtiğimiz yıl 4.110 megavat civarında yeni enerji santrali devreye alındı. Arkadaşlar, bu bir çırpıda sayacağımız 10-15 tane ülkenin toplam kullandığı güce yakın bir güçtür. Biz, bir yılda bazı ülkeler kadar büyüzoruz. O yüzden, büyürken bu değişimi yönetmek ve aynı şekilde, değişirken de bu büyümeyi sağlamak çok daha fazla dikkat istiyor. Bunların üzerinde birazcık daha tabii ki duracağız ama ikinci mevzuatlarını EPDK tarafından düzenleniyor olmasının bence -iktidar ve muhalefet- siyasetten biraz daha arındırılmış şekilde, daha fazla takdir görmesi lazım. Avrupa Birliği üyesi ülkelerde bunlar kurulurken bu maksada matuf kurulmuşlardır.

Tabii ki biz buraya gelene kadar –sivil toplum örgütlerimizin, salonda bulunanlar dâhil, bulunmayanlar, hepsi bunu takdir eder ve söylerler, desteklerler- yaklaşık önceki gün 34 tane Türkiye'nin büyük enerji sektörü kuruluşlarıyla toplandık. Bundan üç ay önce, beş ay önce, yedi ay önce sivil toplum örgütleriyle bir dizi toplantı yaptık yani bunlar, bazı arkadaşlarımızın bu konuyu haklı olarak yeni görüyor olması bu konunun yeni olduğu anlamına gelmez. Tabii ki Komisyon bunları değerlendirecek, Komisyonun takdirindedir ve bunları tek tek irdelenecek, her bir maddeyi irdelenecek ve bununla alakalı değerlendirmelerini yapacaklar ve biz de bu eleştirilere tabii ki açık olacağız Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı olarak.

Yani çok fazla detay var ama ben maddelerinde bunları ayrı ayrı irdelenemeye hazır olduğumuzu, bütün arkadaşlarımızla beraber hazır olduğumu söylüyorum.

Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Geneli üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelerine...

Saygıdeğer arkadaşlar, bugün genelini yaptığımız görüşmeler tamamlandı, maddelerine geçtik.

Yarın saat on buçukta, kendi komisyon salonumuzda maddelerini görüşmek üzere...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI TANER YILDIZ (Kayseri) – Maddelerine geçilmiş olması kabul edildi değil mi Başkanım?

BAŞKAN – Evet efendim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – İfade etmedi galiba? Tereddüt...

BAŞKAN – Maddelerine geçilmesini tekrar oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yarın saat on buçukta toplanmak üzere, kendi salonumuzda, oturumu kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 12.14